Utjecaj regulatornih mehanizama nadzora pranja novca i financiranja terorizma na promjenu strukture globalnog bankarskog sustava

Pašalić, Katarina

Master's thesis / Diplomski rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:014308

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

DIPLOMSKI RAD

Utjecaj regulatornih mehanizama nadzora pranja novca i financiranja terorizma na promjenu strukture globalnog bankarskog sustava

Mentor:

Prof.dr.sc. Roberto Ercegovac

Studentica:

Katarina Pašalić, univ. bacc. oec

Broj indeksa: 2142015

Split,lipanj,2016.

SADRŽAJ :

1. UVOD 4

1.1.DEFINIRANJE PROBLEMA I PREDMETA ISTRAŽIVANJA 4

1.2.CILJ ISTRAŽIVANJA 5

1.3.ISTRAŽIVAČKE HIPOTEZE 5

1.4.METODE ISTRAŽIVANJA 6

1.5.STRUKTURA DIPLOMSKOG RADA..... 7

2. POJMOVNO DEFINIRANJE PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORIZMA.....8

2.1. Pojam pranja novca i povijesni razvoj regulatornih mjera 8

2.2. Metode pranja novca..... 10

2.3. Definicija sprječavanja financiranja terorizma..... 16

2.4. Uzroci nastanka pranja novca i financiranja terorizma..... 17

2.5. Očekivani učinci..... 18

3. PREGLED REGULATORNIH MJERA I PODRUČJE PRIMJENE 19

3.1. Regulatorne mjere u SAD-u 19

3.1.1.Mjera sprječavanja utaje poreza američkih građana 19

3.1.2.Ostale mjere sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma..... 22

3.1.3.Institucije za nadzor u SAD-u..... 23

3.2.Regulatorne mjere u EU 24

3.2.1.Institucije specijalizirane za nadzor pranja novca i sprječavanja terorizma 25

3.2.2.Pregled direktiva i ostalih akata 27

3.3.Najznačajniji regulatorni akti i institucije za nadzor pranja novca na tržištima izvan SAD-a i EU 32

3.4.Nadnacionalni autoriteti u borbi protiv pranja novca i sprječavanja financiranja terorizma 36

4. UTJECAJ REGULATORNIH MJERA ZA SPRJEČAVANJE PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORIZMA NA POSLOVNU AKTIVNOST I ORGANIZACIJU BANKARSKOG SUSTAVA ..38

4.1.Primjena normativnih akata za sprječavanje financiranja terorizma i pranja novca38

4.2.Utjecaj na organizaciju u bankarskom sustavu pojedinačne banke 39

4.3.Utjecaj novih regulatornih mjera na offshore bankarske zone 40

5. ANALIZA UČINKA REGULATORNIH MJERA NA POJEDINE BANKARSKE SUSTAVE 42

5.1.Kratki pregled globalnog bankarskog sustava u kontekstu nadzora pranja novca i sprječavanja financiranja terorizma 42

5.2.Rezultati analize učinka regulatornih mjera na globalno sistemski značajne banke i njihove matične bankarske sustave 45

5.3.Održivost mjera i predviđanje budućih trendova na razini globalnog bankarskog sustava..... 59

6. HRVATSKI BANKARSKI SUSTAV U PROCESU PRIMJENE REGULATORNIH MJERA U SPRJEČAVANJU PRANJA NOVCA I FINANCIRANJU TERORIZMA 61

6.1. Usklađenost s EU direktivama 61

6.2. Prilagodba hrvatskih banaka novim uvjetima poslovanja 62

7. ZAKLJUČAK 65

SAŽETAK 66

SUMMARY 67

SLIKE /TABLICE 68

LITERATURA 69

1. UVOD

1.1. DEFINIRANJE PROBLEMA I PREDMETA ISTRAŽIVANJA

Predmet ovog rada je analiza utjecaja regulatornih mehanizama nadzora pranja novca i financiranja terorizma na promjenu strukture globalnog bankarskog sustava. Pojmovno određenje pranja novca je legaliziranje prihoda iz nezakonitih izvora ili kriviičnog djela, prikazivanjem dobiti kao zakonski stečenog prihoda na koji se svojevoljno plaća porez.[1] Pranje novca i financiranje terorizma je usko povezano jer se u većini slučajeva novcem proizašlim iz ovoga postupka financiraju terorističke aktivnosti. Sveobuhvatan i učinkovit sustav sprječavanja pranja novca je ključan za nadziranje financijskih aktivnosti terorističkih skupina. Empirijskim analizama su se pokušale utvrditi relativne i apsolutne brojke opranog novca. Procjene Svjetske banke i Međunarodnog monetarnog fonda, pokazuju da se trošak pranja novca povezanih kriminalnih aktivnosti kreće između 2 i 5% globalnog BDP-a.[2] Prema podacima MMF-a, u svijetu se godišnje opere između 600 milijardi i 1,5 bilijuna dolara godišnje. U radu će se prikazati regulatorne mjere, najjznačajniji akti i institucije specijalizirane za sprječavanje pranja novca i financiranja novca i područje njihove primjene na globalnoj razini, prvenstveno u SAD-u i EU. Prikazat će se utjecaj tih mjera na organizaciju bankarskog sustava pojedinačne banke, te utjecaj novih regulatornih mjera na offshore bankarske zone kao što su Dubai,Švicarska,Linhenštajn i Austrija koje su bile izuzete od nadzora, za koje je vrijedila bankarska tajna i institut tajnog računa. Što znači da su ove regulatorne mjere rezultat pritiska velikih država poput Rusije i SAD-a da se taj novac angažira prije svega : za financiranje proizvodnje, da se spriječi utaja poreza i širenje multinacionalih kompanija. Sprječavanje i eliminiranje pranja novca nije samo borba protiv kriminala, već i nastojanje da se očuva integritet financijskog sustava, financijskih ustanova u globalu i legalnost poslovanja privrednih subjekata. [3]Na međunarodnom planu postignuti su

---

[1] Tadić,D.,(2008), Pranje novca i financijski kriminal-interni seminar,Sarajevo,dostupno na: http://marivo9.blogspot.hr/2010/02/velike-pljacke-u-hrvatskoj-drago-tadic.html

[2] Pedić,Ž., Nefinancijski sektor i samostalne profesije u kontekstu sprečavanja pranja novca Zb. Prav. fak. Rij. (1991) v. 31, br. 1, 617-642 (2010),dostupno na: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=81734

[3] Raković, M. D. (2009). Pranje novca: Kako ga iskorijeniti?. *Tranzicija*, *10*(21-22), 169-180.,dostupno na: http://hrcak.srce.hr/35365

određeni pozitivni pomaci u borbi protiv pranja novca : Usvajanjem brojnih konvencija, direktiva, smjernica i preporuka koje reguliraju navedeno područje. Osnivanjem brojnih povezanih međudržavnih organizacija koje rade na sprječavanju pranja novca, te zakona za sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma.

1.2. CILJ ISTRAŽIVANJA

Osnovni cilj istraživanja je prikazati kako regulatorne mjere za sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma utječu na restrukturiranje globalne mape bankarskih središta , na stabilnost bankarskih sustava i političku prevlast.

1.3. ISTRAŽIVAČKE HIPOTEZE

Na temelju navedenog problema i predmeta istraživanja postavljaju se sljedeće hipoteze:

H1 .... Promjena regulatornih uvjeta uzrokovala je opadanje financijske moći tradicionalnih bankarskih središta.

H2 .... Zahtjevi poreznih autoriteta SAD osnažit će financijski potencijal američkih banaka.

H3 .... Regulatorne mjere utjecat će na tezauiranje novca te njegovu alokaciju prema drugim vrstama imovine

1.4. METODE ISTRAŽIVANJA

Pri teorijskoj analizi rada koristit će se znanstvena i stručna literatura domaćih i stranih autora, te ostali znanstveni članci sa internetskih stranica koji se odnose na problematiku ovog istraživačkog rada. Dok će se empirijski podaci analitički preuzeti u sekundarnoj formi iz već obavljenih analiza pojedinih institucija. U radu će biti korištene sljedeće znanstvene metode istraživanja: deduktivna , induktivna metoda , metoda analize i metoda sinteze. Pomoću induktivne metode dolazi se do zaključka o općem sudu , od zapažanja konkretnih pojedinačnih slučajeva dolazi do općih zaključaka. Deduktivnom metodom se iz općih sudova izvode posebni i pojedinačni zaključci. Deduktivna metoda će se koristiti za : objašnjenje činjenica i zakona ,te za dokazivanje postavljenih hipoteza. [4]Analiza je postupak znanstvenog istraživanja raščlanjivanjem složenih pojmova , sudova i zaključaka na njihove jednostavnije sastavne dijelove i elemente kako bi se spoznale i ispitale pojedinosti. Sinteza je usko povezana sa analizom te predstavlja postupak znanstvenog istraživanja i objašnjavanja stvarnosti putem sinteze jednostavnih sudova u složenije tj.povezuje analizom dobivene elemente i dijelove.

[4] Kulenović,Z.,Slišković,M., Metodologija znanstvenog istraživačkog rada,Pomorski fakultet u Splitu ,Split dostupno na: http://www.pfst.unist.hr/uploads/MZIR-Prilog_Predavanju4.pdf

1.5. STRUKTURA DIPLOMSKOG RADA

Diplomski rad se sastoji od 8 dijelova.

Prvi dio rada je uvod u kojem je prikazan sažet pregled rada , istraživačke hipoteze, cilj istraživanja, metode istraživanja,te struktura diplomskog rada.

Drugi dio rada govori o pojmu pranja novca, metodama pranja novca te je prikazan povijesni razvoj regulatornih mjera u borbi protiv pranja novca. Također je definiran i pojam sprječavanja financiranja terorizma , te su prikazani uzroci nastanka pranja novca i financiranja terorizma i njihovi očekivani učinci.

U trećem dijelu rada prikazan je pregled regulatornih mjera i područje njihove primjene u SAD-u i EU.

Četvrti dio rada govori o utjecaju regulatornih mjera za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma na poslovnu aktivnost i organizaciju bankarskog sutava. Prikazana je i usklada sa regulatornim zahtjevima kao jedan od načina suzbijanja pranja novca, koja predstavlja oslonac bankarskog poslovanja kao područje koje se bavi upravljanjem rizikom i usklađenosti poslovanja u banci.[5]

Peti dio rada rada je analitički dio rada u kojem se analizira učinak regulatornih mjera na pojedine bankarske sustave , te su prikazani rezultati te analize.

Šesti dio rada govori o hrvatskom bankarskom sustavu u procesu primjene regulatornih mjera u spječavanju pranja novca i financiranja terorizma. Prikazana je usklađenost sa direktivama EU , te prilagođenost hrvatskih banaka novim uvjetima poslovanja.

Sedmi dio istraživačkog rada je zaključak u kojem se iznose glavne spoznaje do kojih se došlo temeljem istraživanja, te se ukazuje na (ne)podudaranje teorijskih spoznaja i empirijskih dokaza. U osmom dijelu rada navedena je cjelokupna literatura koja se koristila pri izradi rada, te su navedene sve tablice i slike koje su korištene prilikom izrade rada.

[5] Čukić,U.,(2014), Pranje novca i compliance funkcija-master rad, Univerzitet Singidunum u Beogradu, Beograd

2. POJMOVNO DEFINIRANJE PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORIZMA

2.1. Pojam pranja novca i povijesni razvoj regulatornih mjera

Same početke pojma pranja novca možemo povezati s kriminalcem tridesetih godina prošloga stoljeća, Alphonse Caponeom. U svojim legalnim radnjama koristio se automatskim praonicama rublja koje su radile samo na dolarskim kovanicama. Novac koji je prikupio krijumčarenjem alkohola, prostitucijom i kockom samo je nadodao na novac zarađen od praonice rublja i prikazivao to kao zakonski stečen novac. Otuda i pojmovna odrednica „pranje novca“.[6] [7]

Pojam pranja novca podrazumijeva izvršavanje radnji kojima se prikriva pravi izvor novca ili druge imovine za koju postoji sumnja da je pribavljena na nezakonit način u zemlji ili inozemstvu, uključujući: 1. zamjenu ili bilo kakav drugi prijenos novca ili druge takve imovine, 2. prikrivanje prave prirode, izvora, lokacije, raspolaganja, kretanja, vlasništva ili prava u vezi s novcem ili drugom takvom imovinom i 3. stjecanje, posjedovanje ili uporabu novca ili druge takve imovine. [8]

Pojam pranja novca odnosi na sve vrste postkriminalnih akrivnosti usmjerenih na prikrivanje imovinske koristi ili vrijednosti stečene na nezakonit način, ulaganjem u financijki i nefinancijski sustav s krajnjim ciljem njegova ozakonjenja [9]

Pranje novca označava uvođenje ili uključivanje nezakonito stečenog novca ili imovine u cjelini u regularne novčane tokove. Nezakonito stečen novac je rezultat ilegalnih aktivnosti, primjerice, trgovina drogama, oružja, utaje poreza, ili treba služiti financiranju nezakonitih

[6] Karaj,M.,Jozić,M.,(2014),Sociološki aspekti pranja novca –novi izazovi u računovodstvu i reviziji -Seminarski rad iz kolegija Revizija financijskih institucija , Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku ,Ekonomski fakultet u Osijeku

[7] Vidaković A.,(2014), Sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma-seminarski rad , Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku ,Ekonomski fakultet u Osijeku ,Osijek

[8] Vujčić,B.,(2015),Smjernice za provođenje Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma za kreditne institucije, kreditne unije i institucije za elektronički novac ,Zagreb

[9] Cindori, S., (2010), Sustav sprječavanja pranja novca. Zagreb: Pravni fakultet

aktivnosti. Pranje novca je u većini država kazneno djelo. Borba protiv pranja novca je važan dio u borbi protiv organiziranog kriminala. [10]

Cilj postupka pranja novca je sredstva koja su ostvarena trgovinom drogom ili oružjem, teškim krađama i krijumčarenjem, krivotvorenjem novca i drugim kaznenim radnjama pretvoriti u sredstva koja su na izgled stečena od zakonitog izvora. [11]

Američki Ured za sprječavanje pranja novca (FinCEN)1 opisao je proces pranja novca kroz tri faze: 1) polaganje, 2) oplemenjivanje i 3) integraciju.

1) U fazi polaganja se sredstva stečena kriminalnim djelatnostima, najčešće u gotov novac , ubacuju u financijski sustav ili investiraju u nekretnine i pokretnine, tj.koriste kao sredstvo plaćanja pri nabavi različitih vrijednosti. U kriminalnim poslovima uobičajeno se i u pravilu koristi gotovina , da bi se izbjeglo identificiranje subjekata koji sudjeluju u takvom poslu. Glavni je cilj ubaciti novac u zakonite financijske tokove ili ga prebaciti izvan zemlje.[12] Faza polaganja najopasnija je za kriminalca jer tada još postoji izravna veza između novca i kriminalca.Od tog trenutka novac više nije gotovina već se pretvara u brojke na papiru ili na zaslonu ekrana.[13]
2) Druga faza je faza ležanja ili oplemenjivanja. U ovoj fazi procesa nastoji se brojnim transakcijama prikriti pravo podrijetlo sredstava sa svrhom da se zametne trag izvoru. Legalnim transakcijama perači prebacuju novac na račune u zemlji i inozemstvu te mijenjaju njegov oblik, upravo radi otežavanja praćenja njegova toka. Ta se faza često sastoji od nekoliko transfera između banaka, brzojavnog i telefonskog doznačivanja između različitih računa otvorenih na različita imena u različitim zemljama, kupovine vrijednih predmeta. .U ovoj fazi se svugdje postojeće off shore tvrtke mogu pojaviti kao prikladno sredstvo. Krajnji cilj prebacivanja novca jest raspršivanje novca i pribavljanje što više papirnatih tragova kako bi se omeo nadzor koji je u tijeku ili buduća istraga te na kraju priskrbilo lažno podrijetlo odnosno izvor novca .

---

[10] Vrtarić, H., (2015), Sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma- seminarski rad, Ekonomski fakultet u Osijeku, Osijek, dostupno na: http://www.efos.unios.hr/revizija-financijskih-institucija/wp-content/uploads/sites/115/2013/04/Vrtari%C4%87.pdf

[11] Vidaković A.,(2014), Sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma-seminarski rad , Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku ,Ekonomski fakultet u Osijeku ,Osijek

[12] Katušić – Jergović, S. (2007). Pranje novca (pojam, karakteristike, pravna regulativa i praktični problemi). Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu 14(2). str. 619-642., dostupno na: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id clanak jezik=132256

[13] Cindori. S. Sustav sprječavanja pranja novca. // Financijska teorija i praksa. 31, 1(2007), str.55-72.,dostupno na:http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=18861

3) U fazi integracije akteri integriraju svoja stečena sredstva u ekonomiju i financijski sustav, te ih miješaju s legitimnim sredstvima čime se otežava detekcija pravog izvora novca. Ta se faza katkad zove fazom sušenja odnosno centrifugiranja . [14]

2.2. Metode pranja novca[15]

Postoje dvije glavne tipologije pranja novca a to su tipologija kod pravnih osoba i tipologija kod fizičkih osoba.

Postupak pranja novca putem pravnih osoba je složeniji postupak nego pranje novca putem privatnih osoba. Tipologija kod pravnih osoba najčešće se djeli na sljedeći način:[16]

- Off shore zone
- Nerezidentni računi
- Fiktivni računi i ispisivanje fiktivnih računa
- Ulaganje gotovine u financijski sustav
- Front ili shell tvrtke

Posljedice navedene metodologije se očituju u direktnoj šteti za financijski sustav države što se tiče umanjivanja ili potpunog izbjegavanja poreznih obveza, dovođenje trgovačkog društva u stečaj i nezakonitog odljeva sredstava. U slučaju financijskih institucija posebna šteta se nanosi štedišama i komitetima banaka i drugih institucija. Posljedice se posebno mogu vidjeti u razaranju financijskog sustava, financijske nestabilnosti i kredibiliteta zemlje u cjelosti.

Off shore zone su područja vrlo liberalno postavljene legislative u poslovanju i otvaranju banaka i tvrtki, gdje je vrlo mali postotak poreznih obveza, a vrlo izražena i jaka bankarska tajna. Off shore zone nude prednosti po pitanju investicija, elektronskog bankarstva, međunarodne trgovine, zaštite vlasništva kao i povjerljivost podataka o bankovnom računu. Glavna karakteristika off shore zona obuhvaća unos robe ili novca, kao i osnivanje poduzeća nerezidenata. Određene off shore zone su danas potpuno transparentne, neke su samo porezne oaze, dok su druge vrlo netransparentne, nekomunikativne i teško dostižne. U skladu s

[14] Cindori. S. Sustav sprječavanja pranja novca. // Financijska teorija i praksa. 31, 1(2007), str.55-72.,dostupno na:http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=18861

[15] Vujčić,B.,(2015),Smjernice za provođenje Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma za kreditne institucije, kreditne unije i institucije za elektronički novac ,Zagreb

[16] Cindori, S., (2010), Sustav sprječavanja pranja novca. Zagreb: Pravni fakultet

Preporukama međunarodne zajednice (FATF[17] – NCCT kriterij), netransparentne zemlje našle su se na listi nekooperativnih država: Cook Islands, Egipat, Grenada, Guatemala, Indonezija, Mynamar, Stavak Vincent i Grenadine, Nauru, Nigerija, Filipini i Ukrajina.
Status nekooperativne države donosi samo negativne posljedice,time je smanjen broj ulagača u te države, smanjen broj izravnih stranih investicija te smanjenje kapitala. Off shore zone nude i niz prednosti. Off shore zone posluju u velikoj mjeri u financijskom svijetu pa tako razne europske države uključujući i Hrvatsku posluju s njima preko svojih off shore podružnica, off shore tvrtki kćeri i preko off shore fondova. Brojni razlozi zbog kojih države posluju s off shore zonama mogu biti : ublažavanje poreznih obveza, međutečajnih razlika, olakšavanje bankarskih transakcija, upravljanje fondovima, razne burzovne transakcije, upravljanje gotovinom te zaštita privatnosti i poslovnih interesa, kako vlastitih tako i interesa klijenata, za krajnji cilj ima prvenstveno povećanje međunarodne konkurentnosti.

Nerezidentni računi su često u bliskoj vezi s off shore zonama jer se transakcije odvijaju preko otvorenih nerezidentnih računa off shore zona u državama koje su pogodne radi blizine, razvijenih bankarskih sustava i ustaljenih kanala komunikacija. Karakterizira ih jednostavan način transfera: tvrtka off shore s otvorenim nerezidentnim računom u drugoj državi ispostavlja fakturu koja se legalno plaća preko domaćih banaka na navedeni račun te se tako transferirana sredstva neometano koriste za osobne potrebe, ubacuju u ponovni reprodukcijski ciklus kriminalne aktivnosti ili pokušavaju legalizirati u obliku investicijskih sredstava namijenjenih za ulaganje u domaće gospodarstvo i infrastrukturu. [18]

Područje fiktivnih ugovora se djeli na dvije kategorije[19], ispostavljanje potpuno fiktivnih ugovora za usluge koje se ne mogu i neće izvršiti niti su izvršene (consulting, istraživanje

[17] FATF - Financial Action Task Force je međuvladino tijelo, utemeljeno 1989. godine na forumu zemalja G7 u Parizu. Svrha je ovog tijela razvoj i promocija politika (na nacionalnom i internacionalnom nivou) za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma. FATF je tijelo koje donosi politike i procedure s ciljem generiranja potrebne političke volje za provođenje nacionalnih zakonodavnih i regulatornih reformi u ovim područjima. FATF nadzire napredak svojih zemalja članica u implementaciji potrebnih mjera, vrši reviziju tehnika pranja novca i financiranja terorizma te mjera za borbu protiv istih te promiče donošenje i implementaciju prikladnih mjera na globalnoj razini. Pri tomu surađuje s različitim međunarodnim tijelima uključenim u borbu protiv PN/FT. Danas u svom članstvu ima 31 državu i dvije međunarodne regionalne organizacije te Europsku komisiju.

[18] Vidaković A.,(2014), Sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma-seminarski rad , Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku ,Ekonomski fakultet u Osijeku ,Osijek; Cindori, S. (2009). *Improvement of the Croatian anti-money laundering system and its adjustment to the international standards* (Doctoral dissertation, Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu),dostupno na: http://bib.irb.hr/prikazi-rad?rad=419791

[19] Cindori, S., (2010), Sustav sprječavanja pranja novca. Zagreb: Pravni fakultet

tržišta, i sl., uglavnom većina nerobnih plaćanja) i ispostavljanje faktura s većim ili manjim iznosima od stvarne za robu ili manjim djelom usluge

Sklapanje fiktivnih ugovora i izdavanje fiktivnih računa najlakši je način pranja novca prilikom kojeg će perač osnovati tvrtku u inozemstvu gdje će slati novac kao redovan izvor prihoda. Ukoliko se i provede kupnja određene robe određeni iznos novca će se uplatiti na račun tvrtke a u tom je slučaju razlika između stvarne vrijednosti robe i uplaćenog iznosa zapravo količina opranog novca.[20]

Posebnu vrstu pranja novca predstavlja plaćanje na temelju potpuno lažnih faktura pri čemu, za razliku od podfakturiranja ili prefakturiranja, cijeli iznos uplaćenog novca obuhvaća oprani novac. Plaćanje robe na temelju lažnih faktura zahtjeva papirnati trag tijekom prelaska državne granice o stvarnom postojanju robe i njezinoj prodaji, stoga će se češće koristiti izloženi način pranja novca za obavljene usluge jer je vrlo teško procijeniti njihovu stvarnu vrijednost (npr. Konzultantske usluge). [21]

Tehnika ulaganja gotovine u financijski sustav često uključuje razne pozajmice u svim oblicima, kreditne odnose između djelatnika i partnera trgovačkog društva, polaganje fiktivnih dnevnih utržaka te transakcija s računa pravne osobe na račun fizičke osobe .[22]

„Shell tvrtke“ predstavljaju lažne tvrtke koje služe prikrivanju sredstava pranja novca, dok "front tvrtke" obavljaju legalne poslovne aktivnosti radi prikrivanja pranja novca. Zajednička karakteristika im je obavljanje zakonitih poslova, a osnovni paravan protok novca kako bi se sakrio njegov nezakonit izvor.U ovoj se ulozi može naći bilo koja tvrtka pogodna za „transport“ prljavog novca.

Najčešći primjer front i shell tvrtke su casina koja se koriste u svrhu pranja novca putem kupnje žetona i njihovim naknadnim vraćanjem.

Niz prednosti front i shell tvrtki u odnosu na klasične tvrtke su : ne privlače pažnju educiranih službenika bankarskog i nebankarskog sektora, izloženost manjem riziku sumnje i otkrivanja , manji iznosi novca lakše će se uvrstiti u redovito poslovanje tvrtke .[23]

---

[20] Vidaković A.,(2014), Sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma-seminarski rad , Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku ,Ekonomski fakultet u Osijeku ,Osijek

[21]Cindori, S. (2009). *Improvement of the Croatian anti-money laundering system and its adjustment to the international standards* (Doctoral dissertation, Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu),dostupno na: http://bib.irb.hr/prikazi-rad?rad=419791

[22]Cindori, S., (2010), Sustav sprječavanja pranja novca. Zagreb: Pravni fakultet

Najčešće metode i tehnike koje se koriste u Republici Hrvatskoj ,za pranje novca od strane fizičkih osoba su: neuobičajeno veliki polozi gotovine,doznake iz inozemstva, mjenjački poslovi,korištenje kreditne linije i krijumčarenje novca.
Neuobičajeno („visoki iznosi“) veliki polozi gotovine su često sumnjive ili nelogične transakcije koje po svojoj prirodi ne dosežu zakonom postavljeni limit za gotovinske transakcije, a imaju karakter sumnjivosti. Za prepoznavanje ovog oblika sumnjivih transakcija važna je izobrazba djelatnika financijskih i nefinancijskih institucija koji će uz indikatore za prepoznavanje sumnjivih transakcija i poznavanje poslovanja stranke moći razlučiti radi li se doista o nezakonitom poslovanju.[24]

Neuobičajeni ili veliki polozi gotovine lako plijene pažnju službenika i otvaraju daljnje mogućnosti brze detekcije procesa pranja novca zbog čega se češće koriste tzv. „povezane transakcije“. Radi se o razbijanju većeg iznosa novca /transakcije na manje iznose , u svrhu izbjegavanja limita postavljenog zakonskim odredbama

Najzanimljivije doznake inozemstva obavještajnim jedinicama su one koje dolaze na račun rezidenata i nerezidenata, te doznake velikih iznosa ili doznake iz off shore zone. Izuzetak od doznaka iz inozemstva koje ne upućuju na sumnjive aktivnosti su: devizni računi domaćih fizičkih osoba koje se odnose na mirovine ostvarene u inozemstvu , renti , plaća pomoraca koji plove na stranim brodovima , plaća djelatnika koji izvode investicijske radove u inozemstvu , plaće u devizama . [25]Inozemne doznake također su sumnjive ukoliko se radi o transakcijama koje po svom karakteru odstupaju od uobičajenih čime se ukazuje na postojanje sumnjivih aktivnosti, što podrazumijeva postupak pranja novca i financiranje terorizma.

Djelatnost mjenjačnica u razvijenim zemljama je zbog uključenosti u široku lepezu novčanih transakcija predmetomstrože zakonske regulative. Mjenački se poslovi obilato koriste za prikrivanje traga prljavom novcu, posebice novcu od prodaje droge . Isto kao i kod casina, postoji opasnost da se mjenjačnice ne koriste za pranje novca posrednim putem, kupoprodajom strane valute, već posredno. Osnivanjem mjenjačnice s nekoliko podružnica

---

[23] Cindori, S., (2010), Sustav sprječavanja pranja novca. Zagreb: Pravni fakultet

[24] Cindori, S. (2009). *Improvement of the Croatian anti-money laundering system and its adjustment to the international standards* (Doctoral dissertation, Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu),dostupno na: http://bib.irb.hr/prikazi-rad?rad=419791

[25] Cindori, S., (2010), Sustav sprječavanja pranja novca. Zagreb: Pravni fakultet

proces pranja novca će se odvijati u potpunosti i pod neposrednim, punim nadzorom kriminalnog miljea. Iz istog razloga većina zakonodavstva u svijetu zahtjeva licenciranje mjenjačnica i njihov učinkoviti nadzor.

Bitno je naglasiti da postoji osnovna razlika između korištenja postojeće kreditne linije za povrat nezakonito stečenih sredstava i podizanja kredita od kojeg će se sredstva plasirati za nezakonite svrhe.

Podizanje kredita, bez obzira na iznos i krajnji cilj njegovih sredstava, nije predmet indikatora za prepoznavanje sumnjivih transakcija zbog poznatog izvora novca. Kreditna linija kao metoda pranja novca koristi se na način da se nezakonito stečenim novcem vraća tek uzeti kredit prilikom čega je jasno vidljivo pretvaranje nezakonitog novca u prividno legalni. Ova tehnika pranja novca najučinkovitija je jer se na najlakši način postiže krajnji cilj procesa pranja novca.[26]

[26] Vidaković A.,(2014), Sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma-seminarski rad , Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku ,Ekonomski fakultet u Osijeku ,Osijek

Krijumčarenje novca je ujedno jedna od najpoznatijih i najkorištenijih tehnika pranja novca. Javlja se odmah na početku postupka pranja novca te se tako prekida direktna veza između perača novca, novca i nezakonitog izvora. Ova tehniku za sobom ne ostavlja pisani trag zbog toga se smatra najjučinkovitijom ali i najjrizičnijom metodom.

Nezakonito stečena sredstva u većini slučajeva se prenose: prijevoznim sredstvima ,svežnjevima novčanica putem dostavljača , promjenom gotovine u neku vrstu vrijednosnih papira [27].Nezakonita sredstava se najčešće prenose u stranu zemlju koja ima stroge zakone o tajnosti bankovnih računa, ili u off shore zone zbog lakog kupovanja ili osnivanja tvrtke, kupnje dionica i vrijednosnica, osnivanja banaka ili drugih načina manipulacije sredstvima.

Završetkom ciklusa pranja novca , novac se vraća najčešće putem korespondentnog bankarstva u zemlju njihova porijekla, sukladno međunarodnom platnom prometu.[28]

Jedna je od najčešćih tehnika pranja novca su transakcije gotovim novcem zbog toga što je zakonom propisana prijava gotovinskih i negotovinskih transakcija te postoji ograničenja u vezi njihova iznosa. Transakcija gotovim novcem još uvijek se priznaje njihova učestalost i važnost posebice prilikom obrade zaprimljenih podataka o transakcijama i osobama koje ih provode. [29]

Usporedno s tehnološkim razvojem društva, povećava se i broj sofisticiranih i kompleksnih metoda za prikrivanje podrijetla nezakonito stečene imovine.Prema općim smjernicama za provođenje zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma izdvajaju se najčešće korištene metode pranja novca :

1.Strukturiranje – strukturiranje većih iznosa gotovine iznad limita za identifikaciju u manje iznose gotovinskih transakcija i njihovo plasiranje u financijski sustav.Manje iznose u sustav najčešće deponira veći broj osoba, čime se pokušava izbjeći otkrivanje, odnosno obveza

[27] Cindori, S., (2010), Sustav sprječavanja pranja novca. Zagreb: Pravni fakultet

[28] Cindori, S. (2009). *Improvement of the Croatian anti-money laundering system and its adjustment to the international standards* (Doctoral dissertation, Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu),dostupno na: http://bib.irb.hr/prikazi-rad?rad=419791

[29] Vidaković A.,(2014), Sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma-seminarski rad , Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku ,Ekonomski fakultet u Osijeku ,Osijek

obavješćivanja o gotovinskim transakcijama iznad određenog iznosa i obveza identificiranja stranke.

2. Mnogostruke transakcije – ista osoba u jednome danu obavlja dvije transakcije ili više njih, a ukupni iznos transakcija u jednome danu prelazi propisani limit za utvrđivanje i provjeru identiteta stranke ili obavješćivanje Ureda za sprječavanje pranja novca

3.Lažna društva - prikrivaju oprana sredstva dok „isturena poduzeća“ obavljaju zakonite poslovne aktivnosti u svrhu prikrivanja pranja novca. Ova se metoda često koristi u fazi prikrivanja, dok se procedura pranja novca sama po sebi može provoditi u nekoliko zemalja.

4.Kasina –žetone kasina osoba kupuje gotovinom, odigra nekoliko serija s nekoliko žetona i zatraži isplatu većine preostalih žetona, koje poslije deponira na račun trećih osoba.

5.Korištenje nominalnih predstavnika – ovo je najčešće primjenjivana metoda u fazi polaganja. Osoba koja želi "prljavi" novac uvesti u financijski sustav može pokušati prikriti podrijetlo nezakonito stečene imovine uključujući nominalnog predstavnika, poput člana obitelji, prijatelja ili poslovnih poznanika koji uživaju povjerenje zajednice.

6.Kupnja imovine gotovinom - prilikom gotovinske kupnje visokovrijednih dobara ili luksuznih proizvoda (nakita, vozila, jahti i slično) kao i nekretnina i zemljišta, je imovina najčešće registrirana na ime bliskog suradnika ili rođaka radi prikrivanja stvarnog vlasnika. Imovina se također često preprodaje radi prikrivanja njena pravog podrijetla i stvarnog vlasnika.

7.Kupnja/prodaja strane valute – nezakonito stečena sredstva koriste se za kupnju strane valute koja se zatim najčešće transferira na bankovne račune u offshore financijskim centrima širom svijeta.

8.Okrupnjavanje – manje denominacije (npr. €10 ili €20) nezakonito stečenih novčanih sredstava, kao što su sredstva stečena od ulične preprodaje droge, razmjenjuju se za veće denominacije (€100, €200 ili €500) radi lakšeg skrivanja novčanih sredstava pri prekograničnim kretanjima.

2.3. Definicija sprječavanja financiranja terorizma

Financiranje terorizma u današnje vrijeme predstavlja problem koji ozbiljno zaokuplja čitavu međunarodnu zajednicu. Intenzitet međunarodnih terorističkih aktivnosti ovisi o sredstvima koja teroristi mogu pribaviti, stoga je od velikog značaja za sprječavanje i otkrivanje

financiranja terorizma, onemogućiti i pravodobno razotkriti pokušaje financiranja terorističkih aktivnosti.[30]

Pojam terorizma, u najširem smislu, obuhvaća svaku uporabu nasilja radi ostvarivanja političkih ciljeva. Financiranje terorizma je „pružanje bilo kojeg oblika financijske potpore teroristima ili onima koji potiču, planiraju ili su uključeni u terorističke aktivnosti.“ Definicija financiranja terorizma dana Trećom direktivom glasi: „financiranje terorizma“ je osiguravanje ili prikupljanje sredstava, na bilo koji način, izravno ili neizravno, s namjerom da se ona upotrijebe ili sa znanjem da će se upotrijebiti, u cjelini ili dijelom, u svrhe kaznenog djela terorizma.

Za razliku od pranja novca, kojemu uvijek prethodi neka nezakonita radnja, terorizam može biti financiran iz prihoda legalnih aktivnosti (humanitarne organizacije, razne udruge, donacije i slično).Za terorističke aktivnosti je značajno da za takav čin nisu potrebna velika sredstva, nego da se teroristička djela velikih razmjera mogu počiniti s relativno malim iznosima novca.[31]

2.4. Uzroci nastanka pranja novca i financiranja terorizma

Pranje novca može biti rezultat raznih kriminalnih aktivnosti, a u skladu s time i nelojalna konkurencija za gospodarstvo, dok je financiranje terorizma glavni izvor sredstava za neprihvatljivo, prisilno postizanje određenih ciljeva i interesa na štetu drugih. [32]

[30] Pedić,Ž., Nefinancijski sektor i samostalne profesije u kontekstu sprečavanja pranja novca Zb. Prav. fak. Rij. (1991) v. 31, br. 1, 617-642 (2010),dostupno na: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=81734

[31] Vujčić,B.,(2015),Smjernice za provođenje Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma za kreditne institucije, kreditne unije i institucije za elektronički novac ,Zagreb

[32] https://www.hnb.hr/

Pranje novca omogućava kriminalno stečenom prihodu njegovo daljnje korištenje. Bez ubacivanja prljavog novca u legalne financijske tijekove, on bi i dalje ostao izvan granica funkcioniranja legalne ekonomije i time bio manje vrijedan i upotrebljiv.

Glavni cilj kriminalnih skupina koje se bave pranjem novca nije postizanje što je moguće većeg profita, nego postizanje što je moguće veće iskoristivosti prljavog novca (pretvaranjem u legalni), a time i veće mase za daljnje neometano korištenje u legalnim aktivnostima (bankovnim, trgovačkim kupoprodajnim, investicijskim, poduzetničkim i dr.). Novac, koji se ne uspije „oprati“ i ubaciti u legalne novčane tijekove, vrijedi puno manje. [33]

Ciljevi terorizma su najčešće političke ili nepolitičke prirode, a među političkim ciljevima, najčešći su stjecanje vlasti, održavanje vlasti i utjecaj na vlast. Terorističkim činom ne želi se nužno steći ili promijeniti vlast, već se želi i prisiliti na određene postupke i odluke koje nisu u skladu sa zakonom.[34]

2.5. Očekivani učinci

Učinke pranja novca detaljno obrađuju izvješća međunarodnih organizacija poput Svjetske banke, MMF-a, OECD-a i FATF-a. Mogu se promatrati kao dugoročni ili kratkoročni.

U kratkoročne učinke mogu se ubrojiti gubitci direktnih žrtava i društva, tj. zajednice nastali kao posljedica pranja novca i s njim povezanih kriminalnih radnji.

[33] Pedić,Ž., Nefinancijski sektor i samostalne profesije u kontekstu sprečavanja pranja novca Zb. Prav. fak. Rij. (1991) v. 31, br. 1, 617-642 (2010),dostupno na: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=81734

[34] Vrtarić, H., (2015), Sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma- seminarski rad, Ekonomski fakultet u Osijeku, Osijek, dostupno na: http://www.efos.unios.hr/revizija-financijskih-institucija/wp-content/uploads/sites/115/2013/04/Vrtari%C4%87.pdf

Prema tablici utjecaja autorice Brigitte Unger kratkoročni učinci pranja novca su: gubitci žrtava i dobitci počinitelja, deformacija potrošnje i štednje, deformacija investicija, "umjetni" porast cijena, nelojalna konkurencija, promjene u uvozu i izvozu, utjecaj na output, prihod i zaposlenost, niži ili viši prihod javnog sektora itd. Dugoročni učinci pranja novca su poremećaji u direktnim stranim ulaganjima, promjene u likvidnosti, solventnosti, reputaciji financijskog sektora, pojavnostima mita i korupcije i sl.

Dugoročni efekti pranja novca mogu imati izrazito negativne ekonomske i socijalne posljedice, osobito za države u razvoju, koje su lakše pogođene utjecajem kriminalaca i terorista. U državama s krhkim financijskim sustavima može biti ugroženo gospodarstvo, društvo i konačno, sigurnost takvih zemalja korištenih kao platforme za pranje novca. Prema Brigitte Unger, proces pranja novca doprinosi i nepoštenoj alokaciji bogatstva te omogućavanju da kriminalci neometano uživaju plodove svojih kriminalnih aktivnosti.[35]

Posljedice postupka pranja novca putem pravnih osoba očituju se u direktnoj šteti za financijski sustav države što se tiče umanjivanja ili potpunog izbjegavanja poreznih obveza, dovođenje trgovačkog društva u stečaj i nezakonitog odljeva sredstava. U slučaju financijskih institucija posebna šteta se nanosi štedišama i komitentima banaka i drugih institucija. Posljedice se posebno mogu vidjeti u razaranju financijskog sustava, financijske nestabilnosti i kredibiliteta zemlje u cjelosti.[36]

Pranje novca, najveću štetu zadaje strukturi društva, uništava povjerenje građana u politički sustav, njegove institucije i njegovo vodstvo. Stvara nejednakost građana u svakodnevnom životu na različitim područjima. [37]

Ekonomisti povezani s vladom su zabilježili značajne negativne efekte pranja novca na ekonomski razvoj, uključujući podrivanje formiranja domaćeg kapitala, deprimirajućeg rasta i preusmjeravanja kapitala dalje od razvoja.

3. PREGLED REGULATORNIH MJERA I PODRUČJE PRIMJENE

Pranje novca sve više postaje međunarodna aktivnost globalnih razmjera. Iz tog

[35] Pedić,Ž., Nefinancijski sektor i samostalne profesije u kontekstu sprečavanja pranja novca Zb. Prav. fak. Rij. (1991) v. 31, br. 1, 617-642 (2010),dostupno na: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=81734

[36] Vidaković A.,(2014), Sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma-seminarski rad , Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku ,Ekonomski fakultet u Osijeku ,Osijek

[37] http://www.porezna-uprava.hr

razloga su mnoge međunarodne organizacije su uspostavile standarde, procedure i preporuke kako bi rješavale ovaj fenomen. U nastavku rada je dan pregled najjznačajnijih regulatornih mjera i institucija za nadzor u SAD-u ,EU i tržištima izvan SAD-a i EU.

3.1. Regulatorne mjere u SAD-u

..1. 1. Mjera sprječavanja utaje poreza američkih građana

Porezna evazija od strane bogatih pojedinaca je možda najveći poznati financijski zločin u SAD-u . Dok je porezna evazija globalni problem koji muči gospodarstva,neke nacije čak teže da postanu porezno utočište za priljev kapitala koji doprinosi rastu njihovoj financijskoj industriji. Taj je rast dopustio ovim poreznim utočištima napredak tijekom razdoblja raširenog gospodarskog pada. Porezna utočišta su zemlje koje nude nominalnu poreznu ratu ili bez poreza stranim investitorima.Najčešće su to male zemlje s malom populacijom,ali visokim životnim standardom.Porezna utočišta također imaju nedostatak transparentnosti s drugim zemljama. Transparentnost je potrebna kako bi se osiguralo da postoji otvorena i konstantna primjena poreznih zakona među sličnim potrebama poreznih obveznika.Zemlje poreznog utočišta imaju povoljnije porezne politike, na primjer niže porezne stope. Upravo zato bogati pojedinci čuvaju svoja bogatstva u bankama tih zemalja. Nastali gospodarski rast tih poreznih utočišta je održiv, jer su niži porezi nadoknađeni od strane povećane porezne osnovice, a time rasprostranjenog rasta poreznih utočišta čak u vrijeme globalne ekonomske nestabilnosti.SAD oporezuje svoje građane na dohodak širem svijeta. Prema IRS-u svaki američki građanin mora prijaviti dohodak od svih resursa unutar ili izvan SAD-a. Ne prijavljivanje dohodka stečenog u inozemstvu ili koji se održava na inozemnim računima se smatra zločinom. Trenutno, SAD ima mnogo različitih zakona i ugovora koji su dizajnirani da reguliraju oporezivanje inozemnih prihoda i istražuju pojedince koji izbjegavaju plaćanje tih poreza. Do sada su dokazali uglavnom neuspješnim u smanjenju offshore porezne evazije.[38]

Porezna evazija od strane američkih građana je značajan problem SAD-a. Često utajivači poreza koriste financijske institucije izvan SAD-a kako bi sakrili imovinu i protok prihoda od

[38] Berger, Michael A. (2013) "Not So Safe Haven: Reducing Tax Evasion by Regulation Correspondent Banks Operating in the United States,"Journal of International Business and Law: Vol. 12: Iss. 1, Article 5. Dostupno na: http://scholarlycommons.law.hofstra.edu/jibl/vol12/iss1/5

američkih poreznih autoriteta. FACTA [39] zakon koji je nastao kao izravna posljedica fokusa od strane SAD-a (i drugih industrijaliziranih i zemalja u razvoju) o borbi protiv off-shore porezne evazije i recouping toliko potrebnog poreza na prihode.Zakon je predložen kako bi se otklonili percipirani nedostaci u sadašnjim metodama koje koristi američka IRS i US Department of Justice (DOJ) za identificiranje američkih osoba koje koriste inozemne financijske račune ili strane pravne osobe i na taj način pružaju više informacije IRS-u za provođenje zakona i propisa. [40]FATCA nastoji spriječiti američke osobe da s pomoću ne-američkih računa i subjekata izvan SAD-a izbjegavaju oporezivanje njihove imovine i prihoda.[41]

FATCA je zakon donesen 2010. godine. FATCA zahtijeva od američkih poreznih obveznika koji posjeduju financijsku imovinu izvan SAD da prijave tržišnu vrijednost tih sredstava IRS-u. Usmjeren na strane financijske institucije (FFI) radi sprječavanja porezne evazije američkih državljana i rezidenata korištenjem off-shore računa.

FATCA zahtijeva strane financijske institucije da prijave određene informacije o financijskim računima držanim od strane američkih poreznih obveznika, ili stranih pravnih osoba u kojem Američki porezni obveznici imaju značajan vlasnički interes. Dok obveza prijavljivanja nastaje samo ako je ukupna vrijednost obveznika navedeno inozemne financijske imovine prelazi minimalni prag za status podnošenja tog poreznog obveznika, izvještavanje je potrebno bez obzira da li porezni obveznik živi u SAD-u ili u inozemstvu.[42]

FATCA se odnosi na američke građane i stalne stanovnike koji imaju znatna financijska sredstva u bilo kojoj zemlji izvan SAD-a.

FATCA ne povećava porezne stope ili stvara nove porezne obveze. FATCA je mehanizam izvještavanja kako bi se osiguralo da su Američki porezni obveznici u skladu s već postojećim američkim poreznim zakonima. Strane financijske institucije(FFI) moraju sklopiti sporazum s IRS-om (Američkom poreznom upravom),ukoliko ne sklope ugovor s IRS-om,sva relevantana plaćanja sa izvorom u SAD-u biti će subjektom poreza po odbitku od 30%.[43]

---

[39] Foreign Account Tax Compliance Act (FATCA),tj Zakon o porezu sukladnosti vanjskih računa je zakon kojeg je uvela vlada SAD-A za poticanje poboljšanja ispunjavanja porezne obveze.

[40] https://files.dlapiper.com/files/Uploads/Documents/FATCA-Alert.pdf

[41] http://www.hsbcnet.com/gbm/financial-regulation/fatca

[42] http://kuwait.usembassy.gov

[43] https://files.dlapiper.com/files/Uploads/Documents/FATCA-Alert.pdf

FATCA je namijenjena potrebi da gotovo sve financijske institucije u svijetu izvještavaju o svim računima koje drže Amerikanci.FATCA zahtijeva prijavljivanje kada američki državljanin ima preko $ 50.000 na stranim tržištima. Međutim, kazna za neprijavljivanje ostaje na 10.000 $. Potrebno je da financijska institucija potpiše sporazum s IRS-om kako bi se ovo moglo primjeniti.Kao rezultat sporazuma, institucija mora provesti dubinsko snimanje i izvjesiti IRS o svim klijentima koji su američki državljani. Poticaj za ulazak u sporazum je da se izbjegne porez po odbitku od 30% na sve američke transfere.
Sveukupni cilj je otkriti, spriječiti i odvratiti offshore porezne zloporabe kroz povećanu transparentnost, poboljšana izvještavanja i jake sankcije.

..2. Ostale mjere sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma

Kao jedan od najvažnijih mjera sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma prvo se navodi zakon USA PATRIOT[44].

[44] https://www.fincen.gov

Službeni naziv zakona USA PATRIOT je "Ujedinjavanje i jačanje Amerike osiguravanjem odgovarajućih alata potrebnih za presretanje i ometanje i opstrukciju terorizma (USA Patriot) Zakon iz 2001." Svrha Zakona USA PATRIOT jest spriječiti i kazniti terorističke akte u SAD-u i diljem svijeta, kako bi se poboljšala provedba zakona istražnih alata i druge svrhe, od kojih su:

- Za jačanje američke mjere za sprječavanje, otkrivanje i progon međunarodnog pranja novca i financiranja terorizma;
- Za podvrgnuti pod posebnu pozornost strana zakonodavstva, strane financijse institucije, i klase međunarodnih transakcija ili vrste računa koji su osjetljivi na kazneno zlostavljanja;
- za zahtijevati sve potrebne elemente industrije financijskih usluga za prijaviti potencijalno pranje novca;
- Za jačanje mjera za sprječavanje uporabe financijskog sustava SAD-a za osobni probitak od strane korumpiranih stranih dužnosnika i olakšati iznošenje ukradene imovine građanima zemalja kojima takva imovina pripada.

Kongres je donio Zakon o povjerljivosti bankovnih podataka (BSA ,eng. Bank Secrecy Act) 1970. godine kao prvi zakon za borbu protiv pranja novca u SAD-u. Zakonodavni okvir ga obično naziva „zakonom bankarske tajne“ ili BSA. BSA zahtijeva od financijskih institucija da vode evidenciju i izvješća datoteka koja su označena da imaju visok stupanj korisnosti u kaznenim, poreznim i regulatornim pitanjima. Tj. da pomognu vladinim agencijama SAD-a u otkrivanju i sprječavanju pranja novca. Zakon zahtijeva od financijskih institucija da vode evidenciju o novčanim kupovinama vrijednosnih papira, podnose izvješća o gotovinskim transakcijama većim od 10.000 $ (dnevni ukupni iznos), i da prijave sumnjive aktivnosti koje bi mogle značiti pranje novca, utaju poreza, ili druge kriminalne aktivnosti. BSA se ponekad naziva kao zakon "protiv pranja novca" ili zajedno kao "BSA / AML.(anti-money laundering)"[45]

..3. Institucije za nadzor u SAD-u

U Sklopu Odjela za trezor(eng. Department of the Treasury**)** uključen je Ured za terorizam i financijsku inteligenciju(eng .Office of Terrorism and Financial Intelligence –TFI).

[45] Bank Secrecy Act"- https://www.fincen.gov/statutes_regs/bsa/

TFI se tereti za razvoj i provedbu strategije za borbu protiv financiranja terorizma i pranja novca u zemlji i inozemstvu. Sudjeluje u izradi propisa u prilog oba zakona bankarske tajne i SAD PATRIOT Djela. Ona također predstavlja SAD na međunarodnim tijelima koja se fokusiraju na smanjenje financiranja terorizma i financijskog kriminala, uključujući i skupine za financijsko djelovanje (FATF) čijih su "Četrdeset Preporuka" i "Osam Posebnih preporuka" osnovni okvir za borbu protiv pranja novca i terorističkih financijskih napora na međunarodnoj razini. Dva ureda sa odgovornosti anti financiranja terorizma unutar TFI su Ured za kontrolu strane imovine i FinCEN .

Financial Crimes Enforcement Network (FinCEN) je biro United States Department of the Treasury koji skuplja i analizira informacije o financijskim transakcijama u cilju borbe protiv domaćeg i međunarodnog pranja novca ,financiranja terorizma i ostalih financijskih zločina. [46]

FinCEN je izrađen 1990-te za potporu federalnoj, državnoj, lokalnoj i međunarodnoj provedbi zakona analizirajući podatke propisane u Zakonu bankarske tajne (BSA) , jedan je od najvažnijih alata naroda u borbi protiv pranja novca.

BSA-ovi zahtjevi za čuvanje zapisa i izvješćavanje uspostavljaju financijsku stazu za istražitelje da slijede dok prate kriminalce,njihove aktivnosti i njihovu imovinu.Tijekom godina, FinCEN osoblje je razvilo svoju stručnost u dodavanju vrijednosti prikupljenim informacijama pod BSA otkrivajući tragove i izlažući nepoznate dijelove informacije sadržane u složenosti pranja novca.

Prljavi novac može koristiti različite puteve-kompleksne,jednostavne ali sve više inventivne-krajnji cilj je da se prikrije njegov izvor. Novac se može pomicati preko banaka,unovačitelja čekova, prijenosnika novca, tvrtki, kockarnica, pa čak može biti poslan u inozemstvo kako bi postao čist, oprani novac. Alati za perača novca se mogu nalaziti u rasponu od složenih financijskih transakcija, provoden kroz mrežu žičanih transfera i mrežu shell tvrtki, do starinskog krijumčarenja valute.

FinCEN istražuje i analizira te podatke i druge važne oblike inteligencije za podršku financijskih kaznenih istraga. Sposobnost za povezivanje s različitim bazama podataka osigurava FinCEN s jednom od najvećih spremišta podataka dostupnih za provedbu zakona u zemlji. Zaštita privatnosti podataka koje prikuplja je najvažnija odgovornost agencije i njezinih zaposlenika-odgovornost koja snažno utiskuje sve svoje funkcije upravljanja podacima, i doista, sve što agencija radi.

[46] https://en.wikipedia.org/wiki/Financial_Crimes_Enforcement_Network

Ured za kontrolu strane imovine (eng.The Office of Foreign Assets Control tj. OFAC) je dizajniran prvenstveno za administraciju i provedbu gospodarskih i trgovinskih sankcija na temelju američke vanjske politike i ciljeva nacionalne sigurnosti protiv ciljanih stranih zemalja i režima, terorista, međunarodnih trgovaca drogama ,onih koje se bave djelatnostima povezanim s proliferacijom oružja za masovno uništenje i drugih prijetnji nacionalnoj sigurnosti, vanjskoj politici i gospodarstvu SAD-a.

OFAC djeluje pod općim predsjedničkim ratnim i hitnim nacionalnim ovlastima, kao i prema posebnim propisima, kako bi nametnuli kontrole na transakcijama i zamrzavanje imovine u nadležnosti SAD-a.

OFAC navodi one osobe, skupine ili zemlje čijim transakcijama naređeno da budu blokirane ili da se zamrzne imovina od strane financijskih institucija.

Mnoge od sankcija temelje se na mandatima Ujedinjenih naroda i drugim međunarodnim mandatima, višestrani su u opsegu, i uključuju usku suradnju s savezničkim vladama.

3.1. Regulatorne mjere u EU

EU, osim konvencija, donosi direktive koje su za RH izvorište zakona. Direktive su usklađene s preporukama FATF-a, najvažnijega međunarodnog tijela za donošenje standarda glede mjera, postupaka i preporuka za aktivno zalaganje i procjenu sustava sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma. FATF djeluje preko regionalnih tijela, od kojih je jedno

MONEYVAL, čiji je član RH. U nastavku će se navesti institucije specijalizirane za nadzor pranja novca i sprječavanja terorizma,te direktive i ostali akti unutar EU.

..4. Institucije specijalizirane za nadzor pranja novca i sprječavanja terorizma

Odbor stručnjaka za procjenu mjera protiv pranja novca i financiranja terorizma tzv.MONEYVAL je tijelo za stalni nadzor Vijeća Europe kojemu je povjerena zadaća procjene usklađenosti sa osnovnim međunarodnim standardima kako bi se suprotstavilo pranje novca i financiranje terorizma i djelotvornost njihove provedbe, kao i zadatak davanja preporuka nacionalnih vlasti u pogledu potrebnih poboljšanja u njihovim sustavima. Kroz dinamičan proces uzajamnih evaluacija, recenziranja i redovito praćenje svojih izvješća, moneyval ima za cilj poboljšanje kapaciteta nacionalnih tijela za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma na učinkovitiji način.

Cilj moneyvala je osigurati da njegove članice imaju djelotvorne sustave za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma i postupanje u skladu s relevantnim međunarodnim standardima u ovom pitanju.

Da bi se postigao ovaj cilj, MONEYVAL je nositelj nekoliko ključnih kompetencija i zadataka. Treba:

- Ocjeniti usklađenost svojih članova sa svim relevantnim međunarodnim standardima u pravnim, financijskim i sektorima za provedbu zakona kroz proces „peer review“ međusobne procjene, uključujući procjenu učinkovitosti provedenih mjera u praksi;
- Formulirati preporuke o načinima za poboljšanje učinkovitosti domaćih režima za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma i sposobnosti članica da surađuju na međunarodnoj razini u tim područjima;
- Izrađivati tematske tipologije istraživanja pranja novca i terorističkih metoda financiranja, trendove i tehnike i izdavanja izvješća
- Provoditi druga istraživanja u pitanjima koja se odnose na pranje novca i financiranje terorizma, uključujući horizontalna mišljenja o napretku ocjenjenih članica u ispunjavanju međunarodnih standarda u svakom krugu vrednovanja
- Poduzimati aktivnosti kako bi se podigla svijest o glavnoj globalnoj polititici i operativnim inicijativama kako bi se suprotstavilo pranju novca i financiranju terorizma;

- Nakon savjetovanja s Europskim odborom za probleme kriminaliteta (CDPC), predložiti preporuke za usvajanje od strane Odbora ministara koji bi poboljšali međunarodnu borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma;
- Aktivno sudjelovati u globalnoj borbi protiv pranja novca i financiranja terorizma usko surađujući s drugim ključnim međunarodnim partnerima, uključujući FATF, MMF, Svjetsku banku, Ujedinjene narode, Europsku uniju i druga FATF-Style regionalna tijela (FSRBs)

Europski sustav financijskog nadzora (European System of Financial Supervision tj. ESFS)[47]

Glavni cilj ESFS-a je osigurati da se pravila primjenjiva na financijski sektor adekvatno provode kako bi se očuvala financijska stabilnost i promicalo povjerenje u financijski sustav u cjelini, te osigurati dovoljnu zaštitu za financijske potrošače.
Ovaj sustav se sastoji od tri europska nadzorna tijela (ESA), (ESMA sa sjedištem u Parizu, Europska agencija za bankarstvo (EBA) sa sjedištem u Londonu i European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA) sa sjedištem u Frankfurtu,European Systemic Risk Board (ESRB), Joint Committee ESA, i nacionalna nadležna ili nadzorna tijela svake države članice.
Dok nacionalna nadzorna tijela ostaju zadužena za nadzor pojedinih financijskih institucija, cilj ESA je poboljšati funkcioniranje unutarnjeg tržišta, osiguravajući odgovarajuće, učinkovite i usklađene europske regulative i nadzor.
Uz druga dva europska nadzorna tijela, EBA i EIOPA, ESMA je dio Zajedničkog odbora koji radi kako bi se osigurala međusektorska dosljednost i zajednička stajališta u području nadzora financijskih konglomerata i na drugim međusektorskim pitanjima.
EBA je potrebna kako bi se osigurao integritet, transparentnost i uredno funkcioniranje financijskih tržišta, jačanje nadzorne suradnje i među ostalima sprječavanje regulatorne arbitraže. U sklopu toga, EBA poduzima korake kako bi se osiguralo da nadležna tijela i kreditne i financijske institucije unutar svog djelokruga primjenjuju odredbe zakona Europskog sprječavanja pranja novca i suzbijanja financiranja terorizma (AML / CFT) učinkovito i dosljedno.

[47] https://www.esma.europa.eu

EBA obavlja svoje funkcije u ovom području :[48]

• Olakšavanjem i poticanjem suradnje nadležnih tijela AML / CFT diljem EU;

• Suradnjom s ESMA i EIOPA, kroz Zajednički odbor, za promicanje razvoja zajedničkog razumijevanja, od strane nadležnih tijela i kreditnih i financijskih institucija, od onoga kako pristup baziran riziku na AML / RVK podrazumijeva i kako ga treba primijeniti;

• Radom s ESMA i EIOPA, kroz Zajednički odbor, dostaviti svoje mandate u skladu s Direktivom (EU) 2015/849 i Uredbe (EU) 2015/847; i

• Sudjelovanjem u dijalogu sa svojim dionicima i međunarodnim standard-setterima

EIOPA je osnovana kao posljedica reforme strukture nadzora financijskog sektora u Europskoj uniji. Reforma je pokrenuta od strane Europske komisije, nakon preporuka Odbora mudraca, kojim predsjeda gospodin de Larosière, uz potporu Europskog vijeća i Parlamenta.

..5. Pregled direktiva i ostalih akata

Direktive Europske unije o sprječavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca prikazuju razvojni put definicije pojma sumnjivih transakcija. Direktive strukturiranjem osnova preventivne strategije u borbi protiv pranja novca, nameću potrebu za usklađivanjem i prilagođavanjem nacionalnih zakonodavstva. Pritom se ističe nužnost izgradnje sustava sprječavanja pranja novca koji se temelji na "risk based" pristupu što rezultira sve većim naglaskom na značaj i tretman sumnjivih transakcija.

[48] https://www.eba.europa.eu

„Direktiva 91/308/EEC o sprječavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca svojim je odredbama uokvirila najbolju međunarodnu praksu, postavljajući visoke standarde u zaštiti financijskog i nefinancijskog sektora od štetnih efekata koje mogu prouzročiti nezakonita sredstva. Prva je direktiva jednim djelom predstavljala dokaz da sloboda kretanja kapitala i prednosti globalne ekonomije neće utjecati na organizirani zločin, odnosno neće pridonijeti ili olakšati veću pokretljivost nezakonitih prihoda izvan granica matičnih zemalja. U tom se smislu njezin cilj očituje u onemogućavanju prihvaćanja mjera pojedinim državama koje su u suprotnosti sa slobodnim i jedinstvenim europskim financijskim tržištem, već usvajanje odredaba namijenjenih prvenstveno sprječavanju pranja novca, dok se ujedno se štiti povjerenje javnosti u cjelokupni financijski sustav.“ [49]

Prva direktiva je od država članica zahtijevala da zabrane pranje novca i nametnu obvezu propisivanja i provođenja mjera sprječavanja pranja novca prvenstveno financijskom sektoru.[50]

Ona određuje obuhvat pojma sumnjive transakcije. Definicijom nameće financijskim i kreditnim institucijama obvezu provjere svake transakcije za koju se smatra da bi mogla biti povezana s pranjem novca.

Kako je Prva direktiva predstavljala inicijalno nastojanje preventivnog sustava u suzbijanju pranja novca, uključujući većim djelom financijski sektor, revidirane Preporuke FATF i Konvencija Vijeća Europe nametale su nove standarde i samim time zahtijevale izmjene postojeće Direktive.[51]

Direktiva 2001/97/EC (u nastavku tekst: Druga direktiva) usvojena je 2001. godine, koja je proširila obuhvat svog djelovanja na više kriminalnih radnji te prvi put i na DNFBP[52] sektor.

Direktiva 2001/97/EC nije otišla puno dalje po pitanju razrade definicije sumnjivih transakcija, iako prepoznaje samostalne profesije i struke koje od obveze prijavljivanja sumnjivih transakcija u određenim slučajevima izuzima[53]

---

[49] Cindori, S. (2009). *Improvement of the Croatian anti-money laundering system and its adjustment to the international standards* (Doctoral dissertation, Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu),dostupno na: http://bib.irb.hr/prikazi-rad?rad=419791

[50] Karaj,M.,Jozić,M.,(2014),Sociološki aspekti pranja novca –novi izazovi u računovodstvu i reviziji - Seminarski rad iz kolegija Revizija financijskih institucija , Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku ,Ekonomski fakultet u Osijeku

[51] Karaj,M.,Jozić,M.,(2014),Sociološki aspekti pranja novca –novi izazovi u računovodstvu i reviziji - Seminarski rad iz kolegija Revizija financijskih institucija , Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku ,Ekonomski fakultet u Osijeku

[52] Nefinancijski sektor i samostalne profesije.

Direktiva 2005/60/EZ o sprječavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca i financiranja terorizma(u nastavku teksta: Treća direktiva) predstavlja skup mjera donesenih u cilju ujednačavanja zakonodavstva na području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma. Trećom se direktivom osnažuju postojeće mjere sprječavanja pranja novca, a značaj terorizma podignut je na višu razinu. Sukladno Okvirnoj odluci 2001/500/JHA koja propisuje definiciju terorizama, proširuje se i lista predikatnih djela, a vrlo se detaljno obrađuje i problematika dubinske analize stranke i pitanje utvrđivanja stvarnog vlasnika kao krucijalnog.“ [54]Treća direktiva je uključivala dopunjene FATFove preporuke iz 2003. godine te je proširila svoju primjenu i veću zaštitu od organiziranog kriminala i financiranja istoga. Ova direktiva se temelji na procjeni rizika, a samim time pitanju prepoznavanja sumnjivih transakcija pristupa na sasvim drugačiji način.

Pojam sumnjivih transakcija proširuje na složene i neobične transakcije te zasebno specificira i razrađuje percepciju pojma sumnjivosti. U obvezi se može pronaći značaj sumnjivih transakcija u izgradnji sustava sprječavanja pranja novca u svih Trećom direktivom određenih institucija i osoba na provođenje dubinske analize stranke.[55]

Konvencija Vijeća Europe br. 198 o pranju, traganju privremenom oduzimanju prihoda stečenim kaznenim djelom i o financiranju terorizma[56] donesena je 2005. nakon treće Direktive. Predstavljala je pravni okvir za daljnju nadogradnju zakonodavnog okvira za učinkovitu borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma. Prethodni zakoni i legislative, poslužile su kao osnova za uvođenje odvjetnika, javnih bilježnika, revizora te pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju računovodstvene poslove i poslove poreznog savjetovanja.

---

[53] Cindori, S., 2013. “Money laundering: correlation between risk assessment and suspicious transactions”. Financial Theory and Practice, 37 (2), 181-206. http://www.fintp.hr/upload/files/ftp/2013/2/cindori.pdf

[54] Karaj,M.,Jozić,M.,(2014),Sociološki aspekti pranja novca –novi izazovi u računovodstvu i reviziji - Seminarski rad iz kolegija Revizija financijskih institucija , Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku ,Ekonomski fakultet u Osijeku

[55] Cindori, S., 2013. “Money laundering: correlation between risk assessment and suspicious transactions”. Financial Theory and Practice, 37 (2), 181-206. http://www.fintp.hr/upload/files/ftp/2013/2/cindori.pdf

[56] Karaj,M.,Jozić,M.,(2014),Sociološki aspekti pranja novca –novi izazovi u računovodstvu i reviziji - Seminarski rad iz kolegija Revizija financijskih institucija , Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku ,Ekonomski fakultet u Osijeku

Temeljni ciljevi Konvencije Vijeća Europe odnose se na postizanje većeg jedinstva među državama članicama u vođenju zajedničke kaznene politike. Suzbijanje teških kaznenih djela sve više dobiva obilježja međunarodnog problema i zahtjeva uporabu suvremenih metoda na međunarodnoj razini. Najvećim se djelom te metode odnose na učinkovitu međunarodnu suradnju i međunarodnu pravnu pomoć u kaznenim postupcima i istragama kaznenih djela te pronalaženje, oduzimanje i konfiskaciju profita nastalih istim kaznenim djelima.

Istaknut je značaj suradnje u istragama, osiguravanju dokaza, kao i spontano dostavljanje podataka drugoj članici. Također određuju se i privremene mjere poput blokiranja bankovnih računa i privremenog oduzimanja imovine sprječavajući daljnju kupoprodaju, a sve u cilju oduzimanja nezakonito stečenih prihoda.

Posljednja donesena direktiva je Direktiva (EU) 2015/849 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 20.svibnja 2015. o sprječavanju korištenja Uredbe (EU) BR.648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća o stavljanju izvan snage Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ (u tekstu nadalje:Četvrta Direktiva)[57].

Cilj donošenja ove direktive je jača zaštita međunarodnog financijskog sustava putem prevencije, istraga i otkrivanja pranja novca i financiranja terorizma te financiranja proliferacije oružja za masovno uništenje.

IV. Direktiva unapređuje dosadašnji koncept procjene rizika i primjene pristupa temeljenog na riziku u smislu daljnjeg intenziviranja mjera ciljane i proporcionalne prevencije. Cilj je bolja ujednačenost pravila na unutarnjem tržištu i pospješivanje učinkovitosti kroz stvaranje globalnog sustava orijentiranog na rizik.

IV. Direktiva traži stvaranje regulatornog okvira razmjernog potrebama i dovoljno fleksibilnog da omogući poslovanje obveznika bez nerazmjerno visokih troškova usklađivanja s novim regulatornim odredbama. Direktiva ne ide dalje od onoga što je potrebno za ostvarenje navedenih ciljeva po načelu proporcionalnosti te vladavini prava i javne politike

[57] Blečić ,S., Aktualnosti u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma (Promjena međunarodnog regulatornog okvira) ,dostupno na :http://www.agenti.hr/sadrzaj/info-agent/strukovni-forumi/forum-23/23-forum-Aktualnosti_ZSPNFT-Promjena_medunarodnog_regulatornog_okvira.pdf

Unije, navodeći da treba voditi računa o značajkama i potrebama malih obveznika i osigurati postupanje koje odgovara njihovim specifičnim potrebama i prirodi posla.

KLJUČNE NOVOSTI IV. DIREKTIVE:[58]

- Uključivanje poreznih kaznenih djela u predikatna kaznena djela
- Proširenje kruga obveznika (na različite pružatelje usluga igara na sreću, posrednike za najam nekretnina)
- Uvođenje šire definicije politički izložene osobe (strane i domaće fizičke osobe na istaknutim dužnostima kao i osobe na prominentnim funkcijama međunarodnih organizacija)
- Snižavanje praga za trgovce s 15 000 na 10 000 EUR-a (s ciljem povećanja opreza i ublažavanjem rizika od nezakonitih transakcija koje se i dalje vrlo često obavljaju u gotovom novcu)
- Neovisno provjeravanje sukladnosti i učinkovitosti sustava za SPNFT (obveza provedbe periodičke revizije internih sustava i kontrola s ciljem osiguranja usklađenosti obveznika s regulatornim okvirom)
- Procjena rizika na više razina (s ciljem poboljšanja sustava upravljanja s rizicima odnosno učinkovitije kontrole rizika s obzirom na postojeće raspoložive resurse)
- Jačanje transparentnosti stvarnog vlasništva (detaljnija i preciznija definicija stvarnog vlasništva koja uključuje i izravno i neizravno vlasništvo, promjena pristupa u postupku utvrđivanja stvarnog vlasnika tako da pronalazak određenog postotka raspolaganja dionica ili vlasničkog udjela automatski ne određuje stvarnog vlasnika, već se uključuju i drugi dokazni čimbenici koje treba uzeti u obzir.)
- Veći fokus usmjeren na pitanja zaštite podataka
- Sankcije za neusklađenost (Obvezna primjena sankcija propisana je za kršenje obveza obveznika koja su ozbiljna, opetovana, sustavna, ili kombinacija navedenog, a utvrđena u području: - dubinske analize stranaka, - prijave sumnjivih transakcija, - vođenja evidencija, - unutarnje kontrole.)
- Jačanje uloge višeg rukovodstva u pogledu usklađenosti obveznika

[58] Blečić ,S., Aktualnosti u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma (Promjena međunarodnog regulatornog okvira) ,dostupno na :http://www.agenti.hr/sadrzaj/info-agent/strukovni-forumi/forum-23/23-forum-Aktualnosti_ZSPNFT-Promjena_medunarodnog_regulatornog_okvira.pdf

- Nadzor (Države članice obvezne su od nadležnih tijela zahtijevati djelotvorno praćenje i poduzimanje mjera potrebnih za osiguranje usklađenosti s IV Direktivom)
- Jačanje nacionalne i međunarodne suradnje (Direktiva naglašava iznimnu važnost koordinacije i suradnje nadležnih tijela država članica(FIU-ova, nadzornih tijela, policije i dr.), međusobno i sa Komisijom.

3.2. Najznačajniji regulatorni akti i institucije za nadzor pranja novca na tržištima izvan SAD-a i EU

Pranje novca i financiranje terorizma predstavlja problem koji je široko raspostranjen ,pogotovo na tržištima izvan SAD-a i EU kao što su UAE, Kina i Kajmanski otoci.U nastavku su prikazani najznačajniji regulatorni akti i institucije za nadzor pranja novca upravo na tim tržištima.

Borba protiv pranja novca u Ujedinjenim Arapskim Emiratima(UAE) [59]

Pranje novca je problem za UAE, unatoč koracima koje je zemlja poduzela u borbi protiv financijskih,organiziranih i terorističkih zločina. UAE održava jak sustav u borbi protiv pranja novca u nastojanju da se zaštite od mogućeg pranja novca i financiranja terorizma. Od 2001 godine,Vlada UAE (UAEG) je poduzela korake za bolji nadzor protoka novca kroz UAE financijski sustav i za suradnju s međunarodnim naporima u borbi protiv financiranja terorizma. UAE je donio dva zakona koja služe kao temelj za borbu protiv pranja novca i napora protiv financiranja terorizma: Zakon br.4/2002,zakon protiv pranja novca,i zakon br.1/2004,zakon protiv terorizma. Iako zakon za sprječavanje pranja novca kriminalizira pranje novca, to je administrativna Uredba br 24/2000 koja daje smjernice za to kako financijske institucije prate aktivnosti pranja novca. Ovaj propis zahtijeva od banaka, mjenjačnica, financijskih poduzeća, i bilo koje druge financijske institucije koje posluju u UAE da slijede stroge smjernice poznavanja vašeg klijenta (KYC). Osim toga, financijske institucije moraju potvrditi identitet kupca i zadržati pojedinosti transakcije (uključujući ime i adresu inicijatora i nositelja) za sve kuće razmjene transakcija preko 545 $, a za sve transakcije ne računske nositelje banke više od 10.900 $. Propis ocrtava postupke koje se

[59] http://bankersacademy.com

trebaju slijediti za identifikaciju fizičkih i pravnih osoba, vrsta dokumenata koje će biti predstavljene i pravila o tome što evidencija kupaca mora održavati u datoteci u toj instituciji. Ostale odredbe Uredbe 24/2000 pozivaju da se zapisi kupca održavaju najmanje pet godina i dalje zahtijevaju da ih se redovito ažurira sve dok je račun otvoren. 29. srpnja 2004. godine, UAE je ojačao svoju zakonsku ovlast za borbu protiv terorizma i financiranja terorizma, donošenjem Zakona br 1/2004 . Zakon postavlja kazne za zločine koje pokriva, uključujući doživotni zatvor i smrtnu kaznu. Prema zakonu, osnivači terorističkih organizacija se suočavaju s doživotnim zatvorom. Zakon također sankcionira nezakonitu proizvodnju, uvoz ili prijevoz "nekonvencionalniog oružja" ili njihovih dijelova, s namjerom da ih koriste u terorističke aktivnosti. U srpnju 2013. godine, Dubai Financial Services Authority (DFSA) AML[60] Modul je revidiran kako bi postao modul za sprječavanje pranja novca i borbe protiv financiranja terorizma. Regulator za AML kontoliranje u UAE je središnja banka (CBUAE); u Dubai International Financial Centre (DIFC) slobodne zone, to je DFSA. CBUAE regulira sve banke, mijenjačnice, financijska poduzeća i druge financijske institucije koje posluju u Ujedinjenim Arapskim Emiratima dok DFSA regulira Ovlaštene tvrtke, među kojima su banke, osiguravajuća društva, investicijske banke, imovine menadžera i administratori fond, pružanje financijskih usluga u DIFC. Oba regulatora zahtijevaju da financijske institucije imaju opsežne dubinske analize stranke (CDD) politika kao dio svojih AML / CTF[61] programa. Nadzor UAE bankarskog i financijskog sektora (uključujući bankama, mjenjačnicama kuća i investicijskih društava) spada pod nadležnost Centralne banke. Središnja banka izdaje upute i preporuke koje smatra prikladnima, a dopušteno je poduzeti sve potrebne mjere kako bi se osigurala cjelovitost UAE financijskog sustava.

Pranje novca na Kajmanskim otocima je značajan problem, jer je teritorij istaknuti offshore financijski centar. [62]Kajmanski otoci dalje napreduju u razvoju zakona protiv pranja novca (AML), uključujući i prvo uspješno procesuiranje slučaja pranja novca u veljači 2005. godine. Kao peti najveći svjetski financijski centar, Kajmanski otoci su dom dobro razvijenom offshore financijskom centaru koji pruža širok spektar usluga kao što su privatno bankarstvo, brokerske usluge, investicijski fondovi, kao i razne vrste zaklada, kao i formiranje poduzeća i upravljanje poduzećem.

[60] Anti-money laundering
[61] Combating the Financing of Terrorism
[62] http://bankersacademy.com

Monetarne vlasti Kajmanskih otoka (eng. Cayman Islands Monetary Authority tj.CIMA) su odgovorne za licenciranje, regulaciju i nadzor "financijske industrije Kajmanskih otoka, što uključuje banke, društva povjerenja, investicijske fondove, osiguravajuća društva, uslužne novčane djelatnosti (money service businesses tj.MSBs), i pružatelje usluga poduzeća.
Osnovan na temelju prihoda od kriminalnog ponašanja (Dodatak) Zakona iz 2003. (Proceeds of Criminal Conduct tj.PCCL) , Financial Reporting Authority (FRA) zamjenjuje nekadašnju financijsko-obavještajnu jedinicu (FIU)[63] od Kajmanskih otoka . FRA je otvorena 12. siječnja 2004. FRA je odvojena civilna vlast kojom upravlja upravljačka skupina protiv pranja novca (AMLSG).
Zakon primitaka kriminala je donesen u rujnu 2008. godine, čime se ukida prethodni zakon o sprečavanju pranja novca (primitka kriminalnog ponašanja). Propisi pranja novca (eng. The Money Laundering Regulations) (2013. revizija) i Savjeti za sprječavanje i otkrivanje pranja novca u Cayman Otoci (2010 revizija) su izmijenjena sredstva iz Zakona kriminaliteta.
Primici kriminalnog ponašanja (Dodatak) Zakona i propisi za borbu protiv pranja novca (AML) zahtijevaju da financijske institucije unutar Kajmanskih otoka izrađuju i provode odgovarajuće programe obuke za borbu protiv ilegalnih financijskih transakcija koje se događaju u zemlji. Kao odgovor na preporuku Karipske Agencije za borbu (eng. Caribbean Financial Action Task Force tj.CFATF) tijekom procjene režima Kajmanskih otoka o pranju novca 2007, financijske institucije trebaju imati politike i postupke za rješavanje specifičnih rizika povezanih s ne-lice-u-lice poslovnim odnosima ili transakcijama.Bez izravnog oporezivanja, otoci su uspješan offshore financijski centar. Više od 68.000 tvrtki registrirano je na Kajmanskim otocima od 2003., uključujući i gotovo 500 banaka, 800 osiguravatelja i 5.000 uzajamnih fondova.

Pranje novca za Kinu predstavlja značajan problem. Kina mora zadržati svoj snažan sustva za sprječavanje pranja novca (AML) za zaštitu od sve veće opasnosti od financijskog kriminala s kojima se suočavaju nove ekonomije.
Unutar Kine, procjenjuje se da se oko 200 milijardi juana izgubi zbog pranja novca svake godine. Pranje novca i dalje je glavna briga kako Kina restrukturira svoje gospodarstvo. Mogućnosti za kriminalce se značajno povećavaju kako gospodarstvo postaje sve globalno

[63] FIU- financijska obavještajna jedinica koja služi kao nacionalni centar za primanje i analizu: (a) sumnjivih izvješća transakcije; i (b) drugih podataka u svezi s pranjem novca, povezanih kaznenih djela i financiranja terorizma, a za širenje rezultata te analize.

povezanije i sofisticiranije. Do sada, većina slučajeva pranja novca koji su bili ispitivani su uključivali sredstva dobivena od korupcije i mita, trgovine narkoticima, krijumčarenja, Alien krijumčarenja, krivotvorenja, prijevare i drugih oblika financijskog kriminala. Osim toga, prihod od utaje poreza, recikliran kroz off-shore tvrtke, često se vraća u Kinu prikriven kao strana ulaganja, i kao takav, prima porezne olakšice, djeluje kao još jedan izvor opranih sredstava.[64]

Od 2006. godine, Kina je poduzela korake kako bi poboljšala svoj AML režim. Nakon provođenja studije o tome kako ojačati sustav, Narodna banka Kine (PBC) i State Administration of Foreign Exchange (SAFE) razvili su niz AML regulatornih mjera za financijske institucije. Rezultirajući zakoni su Pravila za AML financijske institucije koje su stupile na snagu 1. siječnja 2007. Cilj ovog zakona je spriječiti pranje novca, standardizirati AML regulatorne aktivnosti i AML aktivnosti financijskih institucija, te za očuvanje financijske industrije.

U 2012. godini, Centralna banka je izdala "Financial Institutions to Enhance Customer Classification and Risk Ranking Model for AML/CTF Purpose" koja zahtijeva od financijskih institucija da dodaju bodovanje rizika pranja novca na svakog od svojih kupaca. Tada je u 2014-oj godini, kineska vlada izdala "Measures on the Administration of Freezing Assets Related to Terrorist Financing "Mjere na upravu Zamrzavanje imovinu povezanu s financiranja terorizma".

Narodna banka Kine (PBC) je glavno narodno tijelo za izvršenje, provođenje inspekcije na licu mjesta i primjenu kazne ako se utvrdi povreda. Unutar PBOC može se naći Centar za analizu i praćenje pranja novca (AML MAC) i ured za borbu protiv pranja novca. Industrijsko regulatorno tijelo za bankarstvo je China Banking Regulatory Commission (CBRC).

3.3. Nadnacionalni autoriteti u borbi protiv pranja novca i sprječavanja financiranja terorizma

[64] http://bankersacademy.com

Kao najvažniji nadnacionalni autoritet u borbi protiv pranja novca i sprječavanja financiranja terorizma navodi se FATF(eng. Financial Action Task Force) [65] [66].

FATF (financijska akcija protiv pranja novca) je međuvladino tijelo, utemeljeno 1989. godine u Parizu na Summitu zemalja G7 (SAD, Japan, Francuska, Njemačka, Italija, Ujedinjeno Kraljevstvo i Kanada).

FATF je međunarodno tijelo za uspostavu standarda u području borbe protiv pranja novca/financiranja terorizma. 1990-te je usvojio 40 preporuka za borbu protiv pranja novca. Preporuke su se odnosile na aktivnosti za borbu protiv pranja novca u financijskim i nebankarskim financijskim institucijama. Preporuke su revidirane 1996. godine te je njihov doseg proširen i na druge profesije. Poslije terorističkog napada na SAD, 11. rujna 2001. proširio je svoje djelovanje i na borbu protiv financiranja terorizma ,te je usvojeno 8 posebnih preporuka za borbu protiv financiranja terorizma. U listopadu 2003. godine FATF je usvojio i objavio 9. posebnu preporuku za borbu protiv financiranja terorizma .

FATF nadzire napredak svojih zemalja članica u implementaciji potrebnih mjera, vrši reviziju tehnika pranja novca i financiranja terorizma te mjera za borbu protiv istih te promiče donošenje i implementaciju prikladnih mjera na globalnoj razini. Pri tomu surađuje s različitim međunarodnim tijelima uključenim u borbu protiv PN/FT.

U okviru 40 Preporuka obrađuju se sve najvažnije mjere učinkovitog sustava suzbijanja i sprječavanja pranja novca između kojih vrijedi istaknuti proširivanje kruga obveznika (s financijskih) na nefinancijske institucije, identifikaciju stvarnog vlasnika, poduzimanje mjera dubinske analize, povratnu informaciju, izvješćivanje, nadzor i regulaciju sumnjivih transakcija te međunarodnu suradnju.Preporuke FATF-a koje se odnose na pranje novca podijeljene su u četiri poglavlja: pravni sustav, mjere koje poduzimaju financijske institucije te nefinancijski sektor i struke za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma, institucionalne i druge mjere potrebne u sustavima za sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma te, međunarodna suradnja.

9 posebnih preporuka za borbu protiv financiranja terozima :

[65] Pedić,Ž., Nefinancijski sektor i samostalne profesije u kontekstu sprečavanja pranja novca Zb. Prav. fak. Rij. (1991) v. 31, br. 1, 617-642 (2010),dostupno na: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=81734

[66] Cindori, S. (2009). *Improvement of the Croatian anti-money laundering system and its adjustment to the international standards* (Doctoral dissertation, Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu),dostupno na: http://bib.irb.hr/prikazi-rad?rad=419791

I Specijalna preporuka FATF propisuje Obvezu ratifikacije i implementacije UN instrumenata, odnosno Konvencije Ujedinjenih naroda o sprječavanju financiranja terorizma iz 1999. i rezolucija UN o prevenciji i suzbijanju financiranja terorističkih djela.

II Specijalna preporuka odnosi se na Kriminalizaciju financiranja terorizma i popratnog pranja novca.

III Specijalna preporuka FATF temeljem UN rezolucija o sprječavanju financiranja terorističkih aktivnosti propisuje obvezu zamrzavanja i zapljene imovine terorista,

IV Specijalna preporuka FATF upućuje financijsku instituciju ili neko drugo tijelo podvrgnuto obvezama sprječavanja pranja novca da, ukoliko postoji sumnja ili osnovana sumnja da su sredstva povezana ili bi mogla biti upotrijebljena za terorizam i terorističke aktivnosti ili od strane terorističkih organizacija, odmah o svojoj sumnji izvijesti nadležna državna tijela.

V Specijalne preporuke FATF se odnose na međunarodnu suradnju i izručenje osoba osuđenih za financiranje terorizma, terorističkih djela ili osoba koje pripadaju terorističkoj organizaciji.

Vezano za alternativne novčane pošiljke, VI Specijalna preporuka FATF nalaže donošenje mjera prethodnog dobivanja licence za rad fizičkih i pravnih osoba..

VII Specijalne preporuke FATF imaju za cilj poboljšanje transparentnosti svih vrsta transfera novca elektronskim putem, unutar zemlje i međunarodno, olakšavajući pri tome tijelima provođenja zakona da slijede elektronski prijenos novaca od strane kriminalaca i terorista.

VIII Specijalna preporuka FATF potiče zemlje na preispitivanje prikladnosti zakona i propisa u odnosu na tijela koja bi mogla biti zlouporabljena za financiranje terorizma, a što se posebno odnosi na sprječavanje zloupotreba neprofitnih organizacija.

IX Specijalna preporuka FATF navodi opasnosti fizičkog prijenosa gotovine i vrijednosnih papira na donosioca preko državne granice. Od država se traži uspostavljanje mjera za otkrivanje i prijavljivanje prijenosa, ali i zadržavanje ili oduzimanje istih ukoliko se smatra da su povezani s financiranjem terorizma ili pranjem novca, lažnim prijavama ili lažnim očitovanjem.

4. UTJECAJ REGULATORNIH MJERA ZA SPRJEČAVANJE PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORIZMA NA POSLOVNU AKTIVNOST I ORGANIZACIJU BANKARSKOG SUSTAVA

Uvođenje regulatornih mjera za sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma imalo je značajan utjecaj na organizaciju bankarskog sustava kao i na njenu poslovnu aktivnost. Banke mogu pomoći državnim i međunarodnim naporima protiv pranja novca ,stoga moraju biti usuglašene sa svim zakonima i regulativama u okviru svih zemalja u kojima posluju i organizacija i struktura funkcije usklađivanja mora biti usuglašena sa lokalnim zakonskim i regulatornim zahtjevima konkretne zemlje.

4.2. Primjena normativnih akata za sprječavanje financiranja terorizma i pranja novca[67]

Međunarodni pravni akti koji su doneseni u posljednjih nekoliko godina a koji se odnose na borbu protiv pranja novca su: Bečka konvencija,FATF,Konvencija o pranju novca i Direktiva za sprječavanje korištenja financijskog sustava u cilju pranja novca.
Banke moraju biti u suglasnosti sa svim zakonima i regulativama u okviru svih zemalja u kojima posluju i organizacija i struktura funkcije usklađivanja (eng.compliance) mora biti usuglašena sa lokalnim zakonskim i regulatornim zahtjevima konkretne zemlje.Banke mogu pomoći državnim i međunarodnim naporima protiv pranja novca ,a kao apsolutni minimum moraju pravovremeno izrađivati i dostavljati sve potrebne izvještaje i slijediti uputstva nadležnih organa koja se odnose na pranje novca.

Banke moraju posjedovati efikasan program usklađivanja za zakonima i drugim propisima a između ostalog ovaj program:

[67] Čukić,U.,(2014), Pranje novca i compliance funkcija-master rad, Univerzitet Singidunum u Beogradu, Beograd

- Uspostavljanje sustava internih kontrola kako bi se osigurala neprestana usklađenost sa zakonima i drugim propisima
- Nezavisno provjeravanje usklađenosti od strane interne kontrole,revizije i vanjske revizije.
- Određivanje službenika za usklađenost koji je odgovoran za svakodenvnu usklađenost za zakonima i drugim propisima
- Osiguravanje odgovarajuće obuku osoblja banke

Osnovna načela kojih se banka mora pridržavati obuhvaća identifikaciju svih lica koja posluju sa bankom,visoke etičke standarde bankarskog poslovanja i usklađenost sa zakonima i drugim propisima koji se odnose na financijske transakcije ,suradnju sa policijom,pravosudnim,financijskim i drugim državnim organima nadležnim za provođenje zakona unutar okvira primjenjivi zakona i informiranje i obuku zaposlenih u banci kako bi se osiguralo da oni mogu provoditi navedena načela.

Nekoliko korisnih procedura koje banke mogu provoditi ,a što bi pomoglo sprečavanju pranja novca su: uspostavljanje efikasne politike upoznavanja klijenta, pažnja na komitente koji obavljaju ili sudjeluju u transferima sredstava koja su velike vrijednosti ,izrađivanje u održavanje izvještaja o transakcijama i nezakonitim referencama i efikasna politika poznavanja komitenata stranaka banke.

4.3. Utjecaj na organizaciju u bankarskom sustavu pojedinačne banke

Kao jedan od načina suzbijanja pranja novca ,često se spominje funkcija usklađenosti (eng. compliance). Ova funkcija se bavi upravljanjem rizikom i usklađenosti poslovanja u banci. Ona predstavlja oslonac bankarskog poslovanja i suvremene banke koju u potpunosti primjenjuju na osnovu preporuka Bazelske komisije iz 2005.godine. Odjel za usklađenost unutar banke je odjel ili jedinica koja osigurava usklađenost sa svim važećim zakonima, pravilima i propisima. Ima značajnu ulogu u sprečavanju pranja novca i potencijalne porezne evazije kod velikih banaka. Banka mora organizirati svoju funkciju usklađenosti i postaviti prioritete za upravljanje rizikom usklađenosti na način koji je u skladu s vlastitom strukturom i strategijom za upravljanje rizikom. Funkcija usklađenosti bi trebala biti neovisna i

raspolagati potrebnim sredstvima, njezine odgovornosti moraju biti jasno određene,a njene aktivnosti trebaju biti predmet periodične i neovisne revizije od strane unutarnje revizije.
Banka za međunarodna poslovanja (BIS) konstantno radi na ujednačavanju najboljih praksi regulacije bankovnih sustava u svrhu osiguranja dovoljne i ujednačene razine kapitalizacije globalnoga bankovnog sustava. Jedinica za usklađenost i operativni rizik (eng.Compliance and Operational Risk Unit tj.CORU) obavlja neovisnu funkciju usklađenosti Banke. Cilj ove funkcije je osigurati razumno uvjerenje da su aktivnosti Banke i njezinih zaposlenika u skladu s primjenjivim zakonima i propisima, BIS Statuta, Kodeksa ponašanja Banke i drugim internim pravilima, politikama i relevantnim standardima praksi. [68]

4.4. Utjecaj novih regulatornih mjera na offshore bankarske zone

Jedna od glavnih indicija za postojanje pranja novca je učestalost transakcija i veličina transfera koji se obavlja preko off shore zona. Zone se osnivaju u onim dijelovima svijeta koji imaju vrlo liberalne zakone u pogledu privrednog poslovanja, otvaranja banaka i preduzeća. Ono što posebno karakterizira ove zone je vrlo mali postotak poreznih obaveza i zagarantirana tajna bankovnih računa. Poslovanje sa off shore zonama ne bi bilo korisno ograničiti, a u cilju zaštite od perača novca, nacionalne države moraju kroz svoje zakonodavstvo regulirati postupak otvaranja i vođenja deviznih računa i deviznih štednih uloga rezidenata u banci i regulirati poslovanje sa off shore zonama i nekooperativnim jurisdikcijama[69]. Vodeći offshore financijski centri su više usklađeni s FATF-ovim '40 +9 'preporukama nego mnoge zemlje OECD-a.[70]
U 21. stoljeću , regulacija offshore bankarstva je navodno u porastu ,iako kritičari smatraju da je u velikoj mjeri nedovoljna. Kvaliteta regulacije je nadzirana od strane nad-nacionalnih tijela poput Međunarodnog monetarnog fonda (MMF). Od banaka se općenito zahtijeva održavanje adekvatnosti kapitala u skladu s međunarodnim standardima. Svaka tri mjeseca moraju koncipirat financijske izvještaje o trenutnom financijskom stanju.
Međunarodna zajednica nastoji brojnim mjerama, instrumentima, konvencijama i političkim utjecajima djelovati na njihovo usklađivanje, putem Ujedinjenih Naroda (svjetski program protiv pranja novca - GPML), Vijeća Europe (poseban Odbor Moneyvala), Grupe za

[68] www.bis.org
[69] Kučević, S. KRIVIČNOPRAVNI ASPEKT PRANJA NOVCA, dostupno na: http://pt.uninp.edu.rs/wp-content/uploads/2014/01/KRIVICNOPRAVNI-ASPEKT-PRANJA-NOVCA.pdf

[70] OECD-Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (eng. Organisation for Economic Cooperation and Development)

financijsku akciju razvijenih zemalja svijeta (FATF), Off shore grupe bankarskih kontrolora i Grupe za financijsku akciju karipskih zemlja (CATF). [71]

Tablica 1 :države,teritoriji,i jurisdikcije s Offshore financijskim centrima

Africa	Asia and Pacific	Europe	Middle East	Western Hemisphere
Djibouti	Cook Islands (FSF)	Andorra (FSF)	Bahrain (J) (OG) (FSF)	Anguilla (FSF)
Liberia (J)	Guam	Campione	Israel	Antigua (FSF)
Mauritius (OG) (FSF)	Hong Kong, SAR (J) (OG) (FSF)	Cyprus (OG) (FSF)	Lebanon (J) (OG) (FSF)	Aruba (J) (OG) (FSF)
Seychelles (FSF)	Japan[1]	Dublin, Ireland (FSF)		Bahamas (J) (OG) (FSF)
Tangier	Labuan, Malaysia (FSF)	Gibraltar (OG) (FSF)		Barbados (J) (OG) (FSF)
	Macao, SAR (FSF)	Guernsey (OG) (FSF)		Belize (FSF)
	Marianas	Isle of Man (OG) (FSF)		Bermuda (J) (OG) (FSF)
	Marshall Islands (FSF)	Jersey (OG) (FSF)		British Virgin Islands (FSF)
	Micronesia	Liechtenstein (FSF)		Cayman Islands (J) (OG) (FSF)
	Nauru (FSF)	London, U.K.		Costa Rica (FSF)
	Niue (FSF)	Luxembourg (FSF)		Dominica
	Philippines	Madeira		Grenada
	Singapore[2](J) (OG) (FSF)	Malta (OG) (FSF)		Montserrat
	Tahiti	Monaco (FSF)		Netherlands Antilles (J) (OG) (FSF)
	Thailand[3]	Netherlands		Panama (J) (OG) (FSF)
	Vanuatu (J) (OG) (FSF)	Switzerland (FSF)		Puerto Rico
	Western Samoa (FSF)			St. Kitts and Nevis (FSF)
				St. Lucia (FSF)
				St. Vincent and Grenadines (FSF)
				Turks and Caicos Islands (FSF)
				United States[4]
				Uruguay
				West Indies (UK) (J)[5]

Izvor: http://www.imf.org

[71] Cindori, S. (2009). *Improvement of the Croatian anti-money laundering system and its adjustment to the international standards* (Doctoral dissertation, Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu),dostupno na: http://bib.irb.hr/prikazi-rad?rad=419791

5. ANALIZA UČINKA REGULATORNIH MJERA NA POJEDINE BANKARSKE SUSTAVE

5.2. Kratki pregled globalnog bankarskog sustava u kontekstu nadzora pranja novca i sprječavanja financiranja terorizma

Dok se nije uveo nadzorni sustav pojedine zone poput offshorea, Dubaia, Švicarske, Austrije, Kneževine Linhenštajn bile su izuzete od nadzora, vrijedila je bankarska tajna[72] i institut tajnog računa što znači da su ove regulatorne mjere rezultat pritiska Rusije,SAD-a i velikih država da se taj novac prije svega angažira u :

1. Financijskoj proizvodnji
2. Sprječavanju porezne evazije
3. Sprječavanju širenja multinacionalnih kompanija

Bankarskog sustava EU-a ,SAD-a,Švicarske ,Kneževine Linhenštaj i Republike Hrvatske čine:

- Europski sustav postavljen za nadzor financijskog sektora se sastoji od tri nadzorna tijela (ESMA), Europska agencija za bankarstvo (EBA) **i** Europska osiguranja i profesionalnih mirovina Authority (EIOPA). Sustav također uključuje Europski odbor sistemski rizik (ESRB) koja radi u suradnji s Europskom središnjom bankom, kao i Zajedničkog odbora Europskih nadzornih tijela i nacionalnim nadzornim tijelima.
- ECB(Europska centralna banka) uz prethodno navedene čini sustav nadzora EU-a
- Bazelski odbor za bankarsku superviziju (eng. Basel Committee on Banking Supervision tj.BCBS). BCBS je tijelo osnovano od strane "Grupe deset zemalja" 1974. u okviru Banke za međunarodne namire (Bank for International Settlements, BIS) koje se sastaje četiri puta godišnje. Članice Bazelskoga vijeća su središnje banke Belgije, Kanade, Francuske,

[72]„Bankarska tajna je prešutna ugovorna obveza između banke i klijenta, dok doktrina zakonskog obveznog odnosa, bez obveze na činidbu, popunjava njene praznine.Dva temeljna značenja bankarske tajne: 1) dužnost banke je šutjeti o svim činjenicama i vrijednosnim sudovima koje se odnose na njena klijenta, a o kojima je stekla saznanja unutar poslovne veze s klijentom, i 2) pravo (katkada i obveza) banke da uskrati obavještavanja koja se odnose na predmet bankarske tajne, ako banka nije obvezna dati obavijesti prema zakonu ili posebnom pravnom temelju „

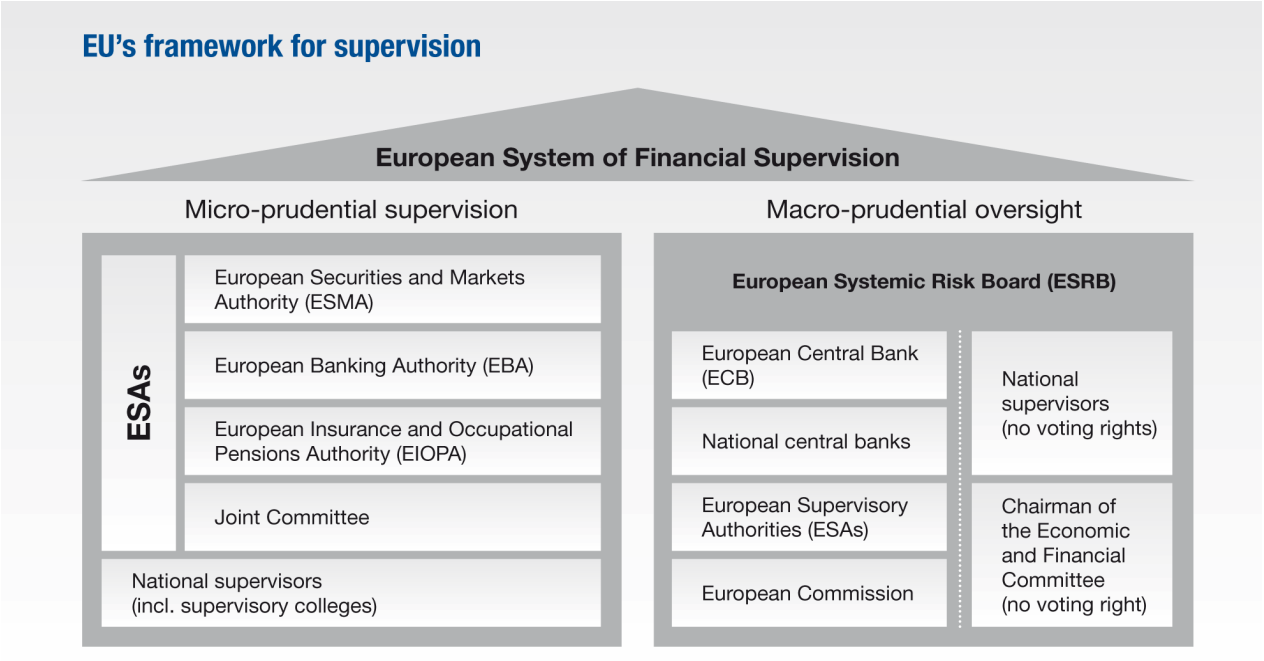
Njemačke, Italije, Japana, Luksemburga, Nizozemske, Španjolske, Švedske, Švicarske, Ujedinjenoga Kraljevstva i SAD-a. Njegova svrha je jačanje regulacije, nadzora i prakse banaka u svijetu s ciljem jačanja financijske stabilnosti.73

- (FMA) je neovisno nacionalno nadzorno tijelo financijskog tržišta kneževine Linhenštaj (eng. Financial Market Authority Liechtenstein) nadležno za nadzor banaka i vrijednosnih papira tvrtki koja kao takva prati aktivnosti svih sudionika na financijskim tržištima u skladu sa, aktom za superviziju financijskog tržišta kao i drugim zakonskim propisima.
- FINMA je nadzorno tijelo financijskog tržišta Švicarske . Njegov je mandat da nadzire banke , osiguravajuća društva, razmjene, dilere vrijednosnih papira , kolektivne sheme ulaganja, i njihove menadžere imovine i upravljanje fondovima . FINMA je odgovorno tijelo za osiguravanje da švicarska financijska tržišta funkcioniraju učinkovito.[74]
- Kao institucije za nadzor banaka u SAD-u navode se : TFI -ured za terorizam i financijsku inteligenciju, Financial Crimes Enforcement Network (FinCEN) , Ured za kontrolu strane imovine (eng.The Office of Foreign Assets Control tj. OFAC ,Federal Reserve System ("Fed"),Office of the Comptroller of the Currency (OCC), Commodity Futures Trading Commission (CFTC),Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC),Financial Industry Regulatory Authority (FINRA),itd.

Slika 1: Prikaz nacionalnih regulatornih tijela i nadzornih agencija u bankarskom sustavu u Americi,UK,UAE prema BIS-u
Izvor: http://bis.org

[73] http://bis.org
[74] https://www.finma.ch

Slika 2: Okvir EU-a za superviziju

Izvor: http://www.finanssivalvonta.fi

U Republici Hrvatskoj tijela zadužena za nadzor bankarskog sustava čine:

- Ured za sprječavanje pranja novca o kojemu će detaljnije biti riječ u šestom dijelu rada , a koji predstavlja središnje nacionalno tijelo za prikupljanje, analizu i dostavljanje nadležnim tijelima slučajeva sa sumnjom na pranje novca i financiranje terorizma .
- Hrvatska narodna banka koja nadzire provedbu Zakona kod banaka i drugih kreditnih institucija.
- Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga(HANFA): nadzire provedbu Zakona kod sudionika tržišta kapitala, fondova i osiguranja.

Hanfa i Hrvatska narodna banka su nadležna tijela zadužena za nadzor nad primjenom EMIR-a u Republici Hrvatskoj, a sukladno postojećoj podjeli nadležnosti prema subjektima nadzora.

European Market Infrastructure Regulation (EMIR) je tijelo Europske legislative za regulaciju OTC derivata (eng.over-the-counter) .Regulacije uključuju zahtijevanje za izvještavanjem ugovora derivata i implementaciju standarda upravljanja rizikom. Ustanovio je zajednička pravila za centralne trgovinske reprozitorije i druge ugovorne strane.Cilj zakona

je reduciranje sustavne strane i operativnog rizika,i pomoć u sprječavanju budućeg propadanja financijskog sustava.[75]

5.3. Rezultati analize učinka regulatornih mjera na globalno sistemski značajne banke i njihove matične bankarske sustave

[75] www.wikipedia.com

U nastavku je dan prikaz top 50 banaka od 2010 do 2015 godine prema njihovim ukupnim volumenima imovine i tržišnoj kapitalizaciji iskazanim u US$b. U prikaz nije uključena Kina.

Tablica 2: Prikaz najvećih 50 banaka prema tržišnoj kapitalizaciji od 2010-2015 u US$ b

Rank	Bank	Country	($b,2010)	($b, 2011)	($b 2012)	US$b,2013	US$b (2014)	US$b (2015)
1	Australia and New Zealand Banking (ANZ)	Australia	62.13	52.76	58.48	90.37	71.67B	55.30B
2	Commonwealth Bank of Australia	Australia	80.61	75.24	82.62	122.3	112.37B	85.24B
3	National Australia Bank	Australia	52.71	50.83	56.04	82.38	64.55B	55.25B
4	Westpac Banking Corporation	Australia	68.42	61.69	65.77	108.5	83.63B	67.05B
5	Banco Bradesco	Brazil	67.22	57.76	63.91	71.00	56.09B	29.13B
6	Itau Unibanco	Brazil	97.57	70.44	88.17	77.37	71.24B	39.04B
7	Bank of Montreal (BMO)	Canada	32.82	36.92	37.93	40.86	45.56B	35.04B
8	Bank of Nova Scotia (Scotiabank)	Canada	59.94	53.85	58.16	68.83	69.46B	53.23B
9	Canadian Imperial Bank of Commerce	Canada	30.98	/	30.76	31.98	34.15B	28.59B
10	Royal Bank of Canada	Canada	75.04	70.38	76.56	87.17	99.63B	79.74B
11	Toronto-Dominion Bank	Canada	65.76	63.50	70.53	75.67	88.21B	71.71B
12	Danske Bank A/S	Denmark	/	/	/	/	/	30.26B
13	BNP Paribas	France	76.53	57.06	54.21	68.83	73.20B	73.70B
14	Credit Agricole SA	France	30.62	/	/	/	32.87B	29.77B
15	Societe Generale	France	40.27	/	/	28.21	34.26B	36.04B
16	Deutsche Bank AG	Germany	48.76	36.07	39.17	46.61	41.39B	37.20B
17	BOC Hong Kong	Hong Kong	35.97	/	28.13	36.37	35.42B	30.77B
18	Hang Seng Bank	Hong Kong	31.43	/	24.49	31.98	31.66B	34.60B
19	HDFC Bank Limited	India	/	/	/	29.95	40.58B	51.28B
20	State Bank of India	India	39.92	/	24.48	28.58	36.40B	27.60B
21	Intesa Sanpaolo	Italy	34.5	/	29.00	29.41	45.74B	54.83B
22	UniCredit SpA	Italy	40.09	/	/	30.tra	38.13B	37.35B
23	Mitsubishi UFJ Financial Group (MUFG)	Japan	76.59	63.92	64.25	96.37	78.41B	86.29B
24	Mizuho Financial Group	Japan	40.67	/	35.82	53.15	41.45B	46.04B
25	Sumitomo Mitsui Financial	Japan	50.42	40.20	43.62	66.85	49.77B	53.90B
26	Sberbank of Russia	Russia	76.13	61.12	59.36	71.45	/	26.55B
27	DBS Group Holdings	Singapore	/	/	/	/	38.52B	28.50B
28	Oversea-Chinese Banking Corp	Singapore	/	/	/	/	30.97B	24.66B
29	Banco Santander	Spain	88.59	74.81	67.32	75.79	107.07B	75.61B
30	BBVA	Spain	45.55	41.84	42.98	53.40	59.54B	52.78B
31	Nordea Bank	Sweden	43.99	34.29	33.57	47.94	46.78B	44.83B
32	Svenska Handelsbanken	Sweden	/	/	/	/	29.20B	27.31B
33	Swedbank	Sweden	/	/	/	/	28.19B	25.12B
34	Credit Suisse Group	Switzerland	47.94	/	31.29	43.44	40.15B	39.37B
35	UBS Group AG	Switzerland	63.09	51.39	52.00	67.88	64.00B	71.29B
36	Barclays Plc	UK	49.9	/	42.07	57.03	61.74B	62.01B
37	HSBC Holdings	UK	180.29	150.06	150.90	202.4	181.24B	147.85B
38	Lloyds Banking Group	UK	70.02	31.92	34.76	59.89	82.79B	82.20B
39	Royal Bank of Scotland Group	UK	35.76	/	25.17	53.11	69.31B	54.19B
40	Bank of America	US	134.54	65.23	71.77	133.2	188.14B	163.10B
41	Bank of New York Mellon	US	/	/	25.80	32.79	45.67B	42.91B
42	Capital One Financial	US	/	/	/	33.64	45.90B	39.34B
43	Citigroup Inc	US	137.41	76.04	86.67	141.8	163.93B	149.32B
44	Goldman Sachs Group	US	/	/	53.53	68.00	84.42B	78.50B
45	JP Morgan Chase & Co	US	165.83	130.27	140.95	187.6	233.94B	225.47B
46	Morgan Stanley	US	/	/	35.49	43.44	75.95B	61.53B
47	PNC Financial Services	US	31.93	/	31.37	35.87	48.01B	45.81B
48	State Street Corp	US	/	/	/	26.71	32.77B	27.43B
49	US Bancorp	US	51.74	39.01	54.85	62.03	80.43B	72.22B
50	Wells Fargo & Co	US	162.66	120.86	160.72	200.2	284.39B	263.60B

Izvor:www.relbanks.com

Iz priložene tablice je uočljivo kako je tržišna kapitalizacija banke HBSC Holding iz Ujedinjenog kraljevstva bila najveća 2010-te godine i iznosila 180.29 US$b,da bi taj iznos u 2015 godini taj iznos pao na 147,858 US$b .Slična je situacija i sa ostalim europskim bankama kao što su francuske banke BNP Paribas i Societe Generale,njemačka banka Deutsche Bank,švicarska banka Credite Suisse Group i ostale.Dok su američke banke u pogledu tržišne kapitalizacije doživljele porast unutar 5 godina,npr. tržišna kapitalizacija

američke banke JP Morgan Chase &Corporation u 2010-oj godini je iznosila 165.83US$b, da bi se taj iznos u 2015-oj godini popeo na 225.478 US$b; Wells Fargo &Corporation je 2010-te godine iznosila 162.66 US$b,a u 2015-oj godini 263.608US $b,itd. Iz ovih podataka možemo zaključiti kako je uvođenje regulatornih mjera u europskim središnjim bankama utjecao na smanjenje tržišne kapitalizacije , dok je uvođenje regulatornih mjera i poreznih zakona u američkim bankama dovelo do povećanja tržišne kapitalizacije.

Tablica 3: Prikaz najvećih 47 banaka prema ukupnom volumenu imovine od 2010-2015 u US$ b

Rank	Bank	Country	($b)(2010)	($b)(2011)	US$b(2012)	US$bn(2013)	US$b(2014)	US$b (2015)
1	National Australia Ban	Australia	665.24	708.360	790.586	722.389	722.891	695.747
2	Commonwealth Bank	Australia	553.45	645.288	748.013	697.798	696.222	657.882
3	Australia & New Zeala	Australia	515.68	574.362	697.498	627.063	631.878	648.284
4	Westpac Banking Corp	Australia	599.61	647.538	702.562	625.365	630.855	591.649
5	Erste Group Bank AG	Austria	272.91	/	/	276.030	/	/
6	KBC Group NV	Belgium	425.16	453.575	1,682.30	333.250	/	/
7	Dexia	Belgium	751.04	750.521	473.314	307.876	/	/
8	Banco do Brasil SA	Brazil	372.10	437.892	563.494	552.670	541.611	/
9	Royal Bank of Canada	Canada	712.05	765.396	842.048	808.660	814.096	865.306
10	Toronto-Dominion Ba	Canada	607.46	696.503	822.843	810.270	810.484	846.009
11	Bank of Nova Scotia	Canada	516.39	594.750	545.154	698.721	694.252	662.928
12	Bank of Montreal	Canada	403.61	477.471	740.285	504.743	507.255	504.104
13	Danske Bank	Denmark	571.75	607.573	619.071	597.470	563.979	482.561
14	BNP Paribas	France	2,674.6	2,792.10	2,527.22	2,486.002	2,526.98	2,180.45
15	Credit Agricole Group	France	2,133.0	2,236.80	2,441.18	374.250	2,143.88	1,857.57
16	Societe Generale	France	1,515.3	1,590.72	1,657.21	1,705.904	1,591.00	1.459.02
17	Groupe BPCE	France	1,403.4	1,532.53	1,520.50	1,551.588	1,487.78	1,275.49
18	Credit Mutuel	France	502.3	566.252	509.891	891.047	648.129	808.906
19	Deutsche Bank	Germany	2,551.3	2,681.30	2,665.40	2,225.353	2,078.13	1,781.29
20	Commerzbank	Germany	1,009.7	991.085	842.557	759.085	678.167	582.389
21	KfW Group	Germany	591.37	646.807	677.885	641.891	594.846	545.824
22	UniCredit S.p.A.	Italy	1,244.2	1,331.88	1,228.07	1,168.108	1,026.74	940.796
23	Intesa Sanpaolo	Italy	881.78	934.576	892.371	864.900	786.188	739.679
24	Mitsubishi UFJ Financi	Japan	2,158.5	2,479.50	2,594.82	2,462.898	2,337.04	2,455.60
25	Japan Post Bank	Japan	/	2,325.77	2,291.35	1,939.888	1,736.34	1,728.10
26	Mizuho Financial Grou	Japan	1,708.3	1,942.60	1,982.30	1,794.537	1,640.71	1,623.39
27	Sumitomo Mitsui Fina	Japan	1,326.8	1,652.82	1,651.79	1,497.162	1,470.78	1,556.33
28	Norinchukin Bank	Japan	734.84	839.80	933.705	823.983	797.943	855.353
29	ING Groep NV	Netherlanc	1,647.0	1,798.60	1,539.85	1,087.633	996.070	920.389
30	Rabobank Group	Netherlanc	873.45	963.910	996.966	930.990	828.340	732.985
31	Sberbank Russia	Russia	308.9	/	/	557.176	/	/
32	Banco Santander	Spain	1,629.7	1,785.80	1,682.30	2,356.446	1,540.08	1,465.44
33	BBVA	Spain	732.49	824.389	845.084	804.539	768.571	820.134
34	Nordea Bank	Sweden	769.73	859.851	897.602	870.633	814.057	707.284
35	UBS Group AG	Switzerlan	1,400.1	1,469.46	1,380.13	1,138.255	1,074.80	954.270
36	Credit Suisse Group	Switzerlan	1,096.9	1,160.72	1,013.02	983.776	932.140	830.774
37	HSBC Holdings	UK	2,454.7	2,690.90	2,692.54	2,671.318	2,634.14	2,409.66
38	Barclays PLC	UK	2,325.7	2,395.30	2,401.81	2,164.600	2,114.13	1,659.77
39	Royal Bank of Scotlanc	UK	2,267.9	2,319.90	2,114.90	1,695.497	1,635.93	1,208.37
40	Lloyds Banking Group	UK	1,549.5	1,570.59	1,490.01	1,397.186	1,330.99	1,195.45
41	Standard Chartered Pl	UK	516.54	516.540	636.518	674.380	725.914	640.483
42	JPMorgan Chase & Co	US	2,117.6	2,246.80	2,359.14	2,415.689	2,573.13	2,351.70
43	Bank of America	US	2,264.9	2,264.40	2,209.97	2,102.273	2,104.53	2,144.32
44	Wells Fargo	US	1,258.1	1,259.73	1,422.97	1,527.015	1,842.53	1,787.63
45	Citigroup Inc	US	1,913.9	1,956.60	1,864.66	1,880.382	1,687.16	1,731.21
46	Goldman Sachs Group	US	911.33	923.225	938.555	911.507	856.240	861.395
47	Morgan Stanley	US	807.70	830.747	780.960	832.702	801.510	787.465

Izvor: www.relbanks.com

Iz tablice 3 uočljivo je kako je ukupni volumen imovine njemačke banke Deutsche bio najveći u 2010-oj godini te je iznosio 2,551.3 US$b,da bi se u 2015-oj godini smanjio na 1,781.29 US$b.Ista situacija i sa ostalim europskim bankama koje doživljavaju pad ukupne aktive unutar 5 godina kao što su banke iz UK-a HBSC Holdings,Barclays PLC,Royal Bank of Scotland i,Lloyds Banking Group,francuske banke BNP Paribas i Societe Generale,Commerz bank u njemačkoj, švicarska banka Credite Suisse Group i ostale.Dok su neke središnje američke banke i u pogledu volumena ukupne imovine doživljele porast unutar 5 godina,npr. tržina kapitalizacija američke banke JP Morgan Chase &Corporation u 2010-oj godini je iznosila 2,117.6 US$b, da bi se taj iznos u 2015-oj godini popeo na 2,351.70 US$b; Wells Fargo &Corporation je 2010-te godine iznosila 1,258.1 US$b,a u 2015-oj godini 1,787.63US $b,itd. Iz ovih podataka možemo zaključiti kako je uvođenje regulatornih mjera u europskim središnjim bankama utjecao na smanjenje ukupnog volumena imovine , dok je

uvođenje regulatornih mjera i poreznih zakona u američkim bankama dovelo i do povećanja ukupnog volumena imovine uz porast tržišne kapitalizacije.

U sljedećim tablicama prikazuje se top 45 banaka prema ukupnoj imovini ,tržišnoj kapitalizaciji s rangovima od 2010-2015 godine u US$b. Kina uključena u prikaz.

Tablica 4 : Najvećih 45 banaka prema ukupnoj imovini i njihovim rangovima od 2010-2015 godine u US$b. (Kina uključena u prikaz)

Rank	Bank	US$b2010	Rank	Bank	US$b2011	Rank	Bank	US$b2012
1	BNP Paribas	2,674.6	1	Deutsche Bank	2,802.71	1	Industrial & Comr	2,811.34
2	Deutsche Bank	2,551.3	2	Mitsubishi UFJ Fi	2,741.52	2	HSBC Holdings	2,692.54
3	HSBC Holdings	2,454.7	3	HSBC Holdings	2,555.58	3	Deutsche Bank	2,665.40
4	Barclays PLC	2,325.7	4	BNP Paribas	2,545.34	4	Crédit Agricole Gr	2,660.86
5	Royal Bank of Scotlan	2,267.9	5	Japan Post Bank	2,542.77	5	Mitsubishi UFJ Fir	2,594.82
6	Bank of America	2,264.9	6	Industrial & Com	2,455.59	6	BNP Paribas	2,527.22
7	Mitsubishi UFJ Financ	2,158.5	7	Crédit Agricole G	2,434.24	7	Credit Agricole SA	2,441.18
8	JPMorgan Chase	2,117.6	8	Barclays PLC	2,430.74	8	Barclays PLC	2,401.81
9	Credit Agricole SA	2,133.0	9	Royal Bank of Scc	2,342.66	9	JPMorgan Chase &	2,359.14
10	Industrial & Commerc	2,040.7	10	JPMorgan Chase	2,265.79	10	Japan Post Bank	2,291.35
11	Citigroup	1,913.9	11	Bank of America	2,129.05	11	China Constructio	2,239.31
12	Mizuho Financial Gro	1,708.3	12	Mizuho Financial	2,098.18	12	Bank of America	2,209.97
13	ING Group	1,647.0	13	China Constructi	1,948.66	13	Agricultural Bank	2,122.56
14	China Construction Ba	1,634.5	14	Bank of China	1,876.98	14	Royal Bank of Sco	2,114.90
15	Banco Santander	1,629.7	15	Citigroup Inc	1,874.91	15	Bank of China	2,032.22
16	Bank of China	1,581.5	16	Agricultural Bank	1,852.79	16	Mizuho Financial	1,982.30
17	Agricultural Bank of C	1,567.5	17	Sumitomo Mitsu	1,805.09	17	Citigroup Inc	1,864.66
18	Lloyds Banking Group	1,549.5	18	ING Group	1,656.74	18	Banco Santander	1,682.30
19	Societe Generale	1,515.3	19	Santander Group	1,620.92	19	Societe Generale	1,657.21
20	Groupe BPCE	1,403.4	20	Societe Generale	1,530.09	20	Sumitomo Mitsui	1,651.79
21	UBS	1,400.1	21	UBS	1,510.95	21	ING Group	1,539.85
22	Sumitomo Mitsui Fina	1,326.8	22	Lloyds Banking G	1,508.86	22	Groupe BPCE	1,520.50
23	Wells Fargo	1,258.1	23	Groupe BPCE	1,473.88	23	Lloyds Banking Gr	1,490.01
24	UniCredit S.p.A.	1,244.2	24	Wells Fargo	1,313.87	24	Wells Fargo	1,422.97
25	Credit Suisse Group	1,096.9	25	UniCredit S.p.A.	1,200.31	25	UBS	1,380.13
26	Commerzbank	1,009.7	26	Credit Suisse Gro	1,117.02	26	UniCredit S.p.A.	1,228.07
27	Goldman Sachs	911.33	27	China Developm	992.002	27	China Developme	1,209.97
28	Intesa Sanpaolo	881.78	28	Rabobank Group	947.618	28	Credit Suisse Gro	1,013.02
29	Rabobank Group	873.45	29	Norinchukin Ban	927.620	29	Rabobank Group	996.966
30	Morgan Stanley	807.70	30	Nordea	927.588	30	Goldman Sachs	938.555
31	China Development E	775.20	31	Goldman Sachs G	923.225	31	Norinchukin Bank	933.705
32	Nordea Bank	769.73	32	Commerzbank	857.132	32	Nordea Bank	897.602
33	Dexia	751.04	33	Intesa Sanpaolo	827.889	33	Intesa Sanpaolo	892.371
34	Norinchukin Bank	734.84	34	BBVA	774.097	34	Bank of Communi	845.120
35	BBVA (Banco Bilbao V	732.49	35	National Australi	772.699	35	BBVA (Banco Bilb	845.084
36	Royal Bank of Canada	712.05	36	Royal Bank of Ca	735.665	36	Commerzbank	842.557
37	National Australia Ba	665.24	37	Bank of Commun	731.618	37	Royal Bank of Can	842.048
38	Toronto-Dominion Ba	607.46	38	Commonwealth	716.693	38	Toronto-Dominio	822.843
39	Natixis	613.07	39	Toronto-Dominic	671.717	39	National Australia	790.586
40	Westpac	599.61	40	Westpac Banking	667.632	40	Morgan Stanley	780.960
41	Bank of Communicati	597.48	41	Natixis	657.564	41	Commonwealth E	748.013
42	KfW Bankengruppe	591.37	42	KfW	640.841	42	Bank of Nova Scot	740.285
43	CM5-CIC Group	581.28	43	Standard Charter	599.070	43	Westpac Banking	702.562
44	Danske Bank	571.75	44	Danske Bank Gro	596.785	44	Natixis	700.106
45	Commonwealth Bank	553.45	45	Bank of Nova Scc	562.983	45	Australia and Nev	697.498

Izvor: http://relbanks.com

Tablica 5: Najvećih 45 banaka prema ukupnoj imovini i njihovim rangovima od 2010-2015 godine u US$b. (Kina uključena u prikaz)

Rank	Bank	US$b2013	Rank	Bank	US$b2014	Rank	Bank	Country	US$b2015
1	Industrial & Commerci	3,125.971	1	Industrial & Com	3,328.48	1	Industrial & Comm	China	3,426.80
2	HSBC Holdings	2,671.318	2	China Constructi	2,704.16	2	China Construction	China	2,831.19
3	China Construction Bar	2,538.618	3	HSBC Holdings	2,634.14	3	Agricultural Bank o	China	2,745.08
4	BNP Paribas	2,486.002	4	Agricultural Bank	2,579.81	4	Bank of China	China	2,594.52
5	Mitsubishi UFJ Financia	2,462.898	5	JPMorgan Chase	2,573.13	5	Mitsubishi UFJ Fina	Japan	2,455.60
6	JPMorgan Chase & Co	2,415.689	6	BNP Paribas	2,526.98	6	HSBC Holdings	UK	2,409.66
7	Agricultural Bank of Ch	2,406.243	7	Bank of China	2,463.08	7	JPMorgan Chase &	US	2,351.70
8	Credit Agricole Group	2,356.446	8	Mitsubishi UFJ Fi	2,337.04	8	BNP Paribas	France	2,180.45
9	Bank of China	2,292.591	9	Credit Agricole G	2,143.88	9	Bank of America	US	2,144.32
10	Deutsche Bank	2,225.353	10	Barclays PLC	2,114.13	10	China Developmen	China	1,897.80
11	Barclays PLC	2,164.600	11	Bank of America	2,104.53	11	Credit Agricole Gro	France	1,857.57
12	Bank of America	2,102.273	12	Deutsche Bank	2,078.13	12	Wells Fargo	US	1,787.63
13	Japan Post Bank	1,939.888	13	Citigroup Inc	1,842.53	13	Deutsche Bank	Germany	1,781.29
14	Citigroup Inc	1,880.382	14	Japan Post Bank	1,736.34	14	Citigroup Inc	US	1,731.21
15	Mizuho Financial Grou	1,794.537	15	Wells Fargo	1,687.16	15	Japan Post Bank	Japan	1,728.10
16	Societe Generale	1,705.904	16	Mizuho Financial	1,640.71	16	Barclays PLC	UK	1,659.77
17	Royal Bank of Scotland	1,695.497	17	Royal Bank of Sc	1,635.93	17	Mizuho Financial G	Japan	1,623.39
18	Groupe BPCE	1,551.588	18	China Developm	1,614.99	18	Sumitomo Mitsui F	Japan	1,556.33
19	Banco Santander	1,540.702	19	Societe Generale	1,591.00	19	Banco Santander	Spain	1,465.44
20	Wells Fargo	1,527.015	20	Banco Santander	1,540.08	20	Societe Generale	France	1.459.02
21	Sumitomo Mitsui Finar	1,497.162	21	Groupe BPCE	1,487.78	21	Groupe BPCE	France	1,275.49
22	Lloyds Banking Group	1,397.186	22	Sumitomo Mitsu	1,470.78	22	Royal Bank of Scotl	UK	1,208.37
23	China Development Ba	1,352.986	23	Lloyds Banking G	1,330.99	23	Lloyds Banking Gro	UK	1,195.45
24	UniCredit S.p.A.	1,168.108	24	UBS Group AG	1,074.80	24	Bank of Communic	China	1,104.02
25	UBS AG	1,138.255	25	UniCredit S.p.A.	1,026.74	25	Postal Savings Bank	China	1,049.19
26	ING Bank N.V.	1,087.633	26	Postal Savings Ba	1,017.44	26	UBS Group AG	Switzerla	954.270
27	Bank of Communicatio	984.986	27	Bank of Commun	1,012.32	27	UniCredit S.p.A.	Italy	940.796
28	Credit Suisse Group	983.776	28	ING Bank N.V.	996.070	28	ING Groep NV	Netherla	920.389
29	Rabobank Group	930.990	29	Credit Suisse Gro	932.140	29	Royal Bank of Cana	Canada	865.306
30	Postal Savings Bank of	922.040	30	Goldman Sachs G	856.240	30	Goldman Sachs Gro	US	861.395
31	Goldman Sachs Group	911.507	31	Rabobank Group	828.340	31	Norinchukin Bank	Japan	855.353
32	Credit Mutuel Group	891.047	32	Toronto-Dominic	814.096	32	Toronto-Dominion	Canada	846.009
33	Nordea Bank	870.633	33	Nordea Bank	814.057	33	China Merchants Ba	China	844.748
34	Intesa Sanpaolo	864.900	34	Royal Bank of Ca	810.484	34	Credit Suisse Group	Switzerla	830.774
35	Morgan Stanley	832.702	35	Morgan Stanley	801.510	35	BBVA	Spain	820.134
36	Norinchukin Bank	823.983	36	Norinchukin Ban	797.943	36	Industrial Bank Co.	China	816.114
37	Toronto-Dominion Ban	810.270	37	Intesa Sanpaolo	786.188	37	Credit Mutuel	France	808.906
38	Royal Bank of Canada	808.660	38	BBVA	768.571	38	China CITIC Bank Co	China	790.331
39	BBVA	804.539	39	China Merchants	764.184	39	Morgan Stanley	US	787.465
40	Commerzbank AG	759.085	40	Standard Charter	725.914	40	Shanghai Pudong D	China	778.305
41	National Australia Bank	722.389	41	National Australi	722.891	41	Intesa Sanpaolo	Italy	739.679
42	Bank of Nova Scotia	698.721	42	Industrial Bank C	712.209	42	Rabobank Group	Netherla	732.985
43	Commonwealth Bank c	697.798	43	Commonwealth	696.222	43	Nordea Bank	Sweden	707.284
44	Standard Chartered Plc	674.380	44	Bank of Nova Sco	694.252	44	China Minsheng Ba	China	697.508
45	China Merchants Bank	663.670	45	Commerzbank	678.167	45	National Australia I	Australia	695.747

Izvor: http://relbanks.com

Tablica 6: Najvećih 50 banaka prema tržišnoj kapitalizaciji i njihovim rangovima od 2010-2015 godine u US$b. (Kina uključena u prikaz)

Rank	Bank	Country	($b, 12/	R201	Bank2	Countr	($b, 8/2	R20	Bank6	Countr	($b,/01/2012)
1	Industrial & Commercial Ba	China	233.37	1	Industrial & Commerci	China	223.40	1	Industrial & Commercial B	China	240.95
2	China Construction Bank	China	222.25	2	China Construction Ba	China	167.10	2	China Construction Bank	China	195.85
3	HSBC Holdings	UK	180.29	3	HSBC Holdings	UK	150.06	3	Wells Fargo & Co	US	160.72
4	JP Morgan Chase	US	165.83	4	Agricultural Bank of Ch	China	134.91	4	HSBC Holdings	UK	150.90
5	Wells Fargo & Co	US	162.66	5	JPMorgan Chase & Co.	US	130.27	5	Agricultural Bank of China	China	141.73
6	Bank of China	China	139.94	6	Bank of China	China	122.16	6	JP Morgan Chase	US	140.95
7	Citigroup	US	137.41	7	Wells Fargo	US	120.86	7	Bank of China	China	128.80
8	Agricultural Bank of China	China	135.01	8	Citigroup	US	76.04	8	Itau Unibanco	Brazil	88.17
9	Bank of America	US	134.54	9	Commonwealth Bank	Australia	75.24	9	Citigroup	US	86.67
10	Itau Unibanco	Brazil	97.57	10	Banco Santander	Spain	74.81	10	Commonwealth	Australia	82.62
11	Banco Santander	Spain	88.59	11	Itau Unibanco	Brazil	70.44	11	Royal Bank Canada	Canada	76.56
12	Commonwealth Bank of Au	Australia	80.61	12	Royal Bank Canada	Canada	70.38	12	Bank of America	US	71.77
13	Mitsubishi UFJ Financial	Japan	76.59	13	Bank of America	US	65.23	13	Toronto-Dominion Bank	Canada	70.53
14	BNP Paribas	France	76.53	14	Mitsubishi UFJ Financi	Japan	63.92	14	Banco Santander	Spain	67.32
15	Sberbank of Russia	Russia	76.13	15	Toronto-Dominion Bar	Canada	63.50	15	Westpac	Australia	65.77
16	Royal Bank Canada	Canada	75.04	16	Westpac Banking	Australia	61.69	16	Mitsubishi UFJ Financial	Japan	64.25
17	Lloyds Banking Group	UK	70.02	17	Sberbank of Russia	Russia	61.12	17	Banco Bradesco	Brazil	63.91
18	Westpac Banking	Australia	68.42	18	Bradesco	Brazil	57.76	18	Sberbank of Russia	Russia	59.36
19	Bradesco	Brazil	67.22	19	BNP Paribas	France	57.06	19	ANZ Banking	Australia	58.48
20	Toronto-Dominion Bank	Canada	65.76	20	Bank of Nova Scotia	Canada	53.85	20	Bank of Nova Scotia	Canada	58.16
21	Standard Chartered	UK	63.35	21	ANZ Banking	Australia	52.76	21	Standard Chartered	UK	57.68
22	UBS	Switzerlan	63.09	22	Standard Chartered	UK	52.16	22	National Australia Bank	Australia	56.04
23	ANZ Banking	Australia	62.13	23	UBS	Switzerla	51.39	23	US Bancorp	US	54.85
24	Bank of Nova Scotia	Canada	59.94	24	National Australia Ban	Australia	50.83	24	BNP Paribas	France	54.21
25	Banco do Brasil	Brazil	54.15	25	Banco do Brasil	Brazil	44.85	25	Goldman Sachs Group	US	53.53
26	National Australia Bank	Australia	52.71	26	Bank of Communicatio	China	43.91	26	UBS	Switzerla	52.00
27	US Bancorp	US	51.74	27	BBVA	Spain	41.84	27	Bank of Communications	China	48.11
28	Santander Brasil	Brazil	51.63	28	Sumitomo Mitsui Fina	Japan	40.20	28	China Merchants Bank	China	45.15
29	Bank of Communications	China	51.45	29	China Merchants Bank	China	39.64	29	Sumitomo Mitsui Financia	Japan	43.62
30	Sumitomo Mitsui Financial	Japan	50.42	30	US Bancorp	US	39.01	30	BBVA	Spain	42.98
31	Barclays	UK	49.9	31	Bank of Montreal	Canada	36.92	31	Banco do Brasil	Brazil	42.19
32	Deutsche Bank	Germany	48.76	32	Deutsche Bank	Germany	36.07	32	Barclays	UK	42.07
33	Credit Suisse Group	Switzerlan	47.94	33	Santander Brasil	Brazil	34.77	33	Deutsche Bank	Germany	39.17
34	BBVA	Spain	45.55	34	Nordea Bank	Sweden	34.29	34	Bank of Montreal	Canada	37.93
35	China Merchants Bank	China	44.21	35	Lloyds Banking Group	UK	31.92	35	Mizuho Financial Group	Japan	35.82
36	Nordea Bank	Sweden	43.99					36	Morgan Stanley	US	35.49
37	Mizuho Financial Group	Japan	40.67					37	Banco Santander (Brasil)	Brazil	34.97
38	Societe Generale	France	40.27					38	Lloyds Banking Group	UK	34.76
39	Unicredit	Italy	40.09					39	Nordea Bank	Sweden	33.57
40	State Bank of India	India	39.92					40	China Citic Bank	China	31.40
41	Boc Hong Kong	Hong Kong	35.97					41	PNC Financial Services	US	31.37
42	Royal Bank of Scotland	UK	35.76					42	Credit Suisse Group	Switzerla	31.29
43	VTB Bank	Russia	34.61					43	Canadian Imperial Bank of	Canada	30.76
44	Intesa Sanpaolo	Italy	34.5					44	Intesa Sanpaolo	Italy	29.00
45	Al Rajhi Bank	Saudi Arab	33.3					45	BOC Hong Kong	Hong Kon	28.13
46	Bank of Montreal	Canada	32.82					46	Shanghai Pudong Develop	China	27.76
47	PNC Financial Services	US	31.93					47	Bank of New York Mellon	US	25.80
48	Hang Seng Bank	Hong Kong	31.43					48	Royal Bank of Scotland	UK	25.17
49	Canadian Imperial Bank of	Canada	30.98					49	Hang Seng Bank	Hong Kon	24.49
50	Credit Agricole	France	30.62					50	State Bank of India	India	24.48

Izvor: http://relbanks.com

Tablica 7: Najvećih 50 banaka prema tržišnoj kapitalizaciji i njihovim rangovima od 2010-2015 godine u US$b. (Kina uključena u prikaz)

Rank	Bank	Country	US$b, 0	Ran	Bank3	Country	US$b (12/	Ra	Bank6	US$b (30/9/2015)
1	Industrial & Commercial b	China	233.6	1	Wells Fargo & Co	US	284.39B	1	Wells Fargo & Co	263.60B
2	China Construction Bank	China	207.6	2	Industrial & Comme	China	269.70B	2	Industrial & Comme	233.25B
3	HSBC Holdings	UK	202.4	3	JP Morgan Chase &	US	233.94B	3	JP Morgan Chase &	225.47B
4	Wells Fargo & Co	US	200.2	4	China Construction	China	213.18B	4	China Construction	171.56B
5	JP Morgan Chase & Co	US	187.6	5	Bank of America	US	188.14B	5	Bank of America	163.10B
6	Agricultural Bank of China	China	142.9	6	Agricultural Bank of	China	187.34B	6	Bank of China	162.11B
7	Citigroup	US	141.8	7	HSBC Holdings	UK	181.24B	7	Agricultural Bank of	154.95B
8	Bank of America	US	133.2	8	Bank of China	China	177.65B	8	Citigroup Inc	149.32B
9	Bank of China	China	130.0	9	Citigroup Inc	US	163.93B	9	HSBC Holdings	147.85B
10	Commonwealth Bank of A	Australia	122.3	10	Commonwealth Ba	Australia	112.37B	10	Mitsubishi UFJ Fina	86.29B
11	Westpac Banking Corporat	Australia	108.5	11	Banco Santander	Spain	107.07B	11	Commonwealth Ba	85.24B
12	Mitsubishi UFJ Financial Gr	Japan	96.37	12	Royal Bank of Cana	Canada	99.63B	12	Lloyds Banking Gro	82.20B
13	Australia and New Zealanc	Australia	90.37	13	Toronto-Dominion	Canada	88.21B	13	Royal Bank of Cana	79.74B
14	Royal Bank of Canada	Canada	87.17	14	Goldman Sachs Gro	US	84.42B	14	Goldman Sachs Gro	78.50B
15	National Australia Bank	Australia	82.38	15	Westpac Banking C	Australia	83.63B	15	Banco Santander	75.61B
16	Itau Unibanco	Brazil	77.37	16	Lloyds Banking Gro	UK	82.79B	16	BNP Paribas	73.70B
17	Banco Santander	Spain	75.79	17	US Bancorp	US	80.43B	17	US Bancorp	72.22B
18	Toronto-Dominion Bank	Canada	75.67	18	Mitsubishi UFJ Fina	Japan	78.41B	18	Toronto-Dominion	71.71B
19	American Express	US	75.57	19	Morgan Stanley	US	75.95B	19	UBS Group AG	71.29B
20	Sberbank of Russia	Russia	71.45	20	Bank of Communica	China	74.66B	20	China Merchants Ba	68.71B
21	Banco Bradesco	Brazil	71.00	21	BNP Paribas	France	73.20B	21	Westpac Banking C	67.05B
22	BNP Paribas	France	68.83	22	Australia and New Z	Australia	71.67B	22	Bank of Communica	62.75B
23	Bank of Nova Scotia (Scotia	Canada	68.83	23	Itau Unibanco	Brazil	71.24B	23	Barclays Plc	62.01B
24	Goldman Sachs Group	US	68.00	24	Bank of Nova Scotia	Canada	69.46B	24	Morgan Stanley	61.53B
25	UBS AG	Switzerland	67.88	25	Royal Bank of Scotl	UK	69.31B	25	Australia and New Z	55.30B
26	Sumitomo Mitsui Financial	Japan	66.85	26	China Merchants Ba	China	66.33B	26	National Australia B	55.25B
27	US Bancorp	US	62.03	27	National Australia B	Australia	64.55B	27	Intesa Sanpaolo	54.83B
28	Standard Chartered	UK	60.46	28	UBS AG	Switzerlan	64.00B	28	Royal Bank of Scotl	54.19B
29	Lloyds Banking Group	UK	59.89	29	Barclays Plc	UK	61.74B	29	Sumitomo Mitsui Fi	53.90B
30	Bank of Communications	China	57.28	30	BBVA	Spain	59.54B	30	Bank of Nova Scotia	53.23B
31	Barclays Plc	UK	57.03	31	China Minsheng Ba	China	56.53B	31	BBVA	52.78B
32	BBVA	Spain	53.40	32	Banco Bradesco	Brazil	56.09B	32	HDFC Bank Limited	51.28B
33	Mizuho Financial Group	Japan	53.15	33	China Citic Bank	China	50.13B	33	Shanghai Pudong D	48.82B
34	Royal Bank of Scotland Gro	UK	53.11	34	Sumitomo Mitsui Fi	Japan	49.77B	34	China Minsheng Ba	46.72B
35	Nordea Bank	Sweden	47.94	35	Industrial Bank Co	China	48.46B	35	Mizuho Financial Gr	46.04B
36	Deutsche Bank AG	Germany	46.61	36	PNC Financial Servi	US	48.01B	36	PNC Financial Servi	45.81B
37	China Minsheng Banking C	China	44.02	37	Nordea Bank	Sweden	46.78B	37	Nordea Bank	44.83B
38	Credit Suisse Group	Switzerland	43.44	38	Shanghai Pudong D	China	46.01B	38	Industrial Bank Co	44.15B
39	Morgan Stanley	US	43.44	39	Capital One Financi	US	45.90B	39	Bank of New York M	42.91B
40	China Merchants Bank	China	43.11	40	Intesa Sanpaolo	Italy	45.74B	40	Credit Suisse Group	39.37B
41	Bank of Montreal (BMO)	Canada	40.86	41	Bank of New York M	US	45.67B	41	Capital One Financi	39.34B
42	Industrial Bank Co	China	37.52	42	Bank of Montreal (B	Canada	45.56B	42	Itau Unibanco	39.04B
43	BOC Hong Kong	Hong Kong	36.37	43	Mizuho Financial Gr	Japan	41.45B	43	China Citic Bank	38.89B
44	Banco do Brasil	Brazil	35.90	44	Deutsche Bank AG	Germany	41.39B	44	Charles Schwab	37.57B
45	PNC Financial Services	US	35.87	45	HDFC Bank Limited	India	40.58B	45	UniCredit SpA	37.35B
46	Capital One Financial Corp	US	33.64	46	Credit Suisse Group	Switzerlan	40.15B	46	Deutsche Bank AG	37.20B
47	Bank of New York Mellon	US	32.79	47	Charles Schwab Cor	US	39.42B	47	Societe Generale	36.04B
48	Canadian Imperial Bank of	Canada	31.98	48	DBS Group Holdings	Singapore	38.52B	48	Bank of Montreal (B	35.04B
49	Hang Seng Bank	Hong Kong	31.98	49	UniCredit SpA	Italy	38.13B	49	Hang Seng Bank	34.60B
50	China Citic Bank	China	30.45	50	Standard Chartered	UK	37.05B	50	BOC Hong Kong	30.77B

Izvor: http://relbanks.com

U Nastavku je prikazana analiza top 10 banaka iz 2010 godine kroz promjenu njihove aktive ,ranga na ljestvici te relativnog gubitka tržišne kapitalizacije do 2015 godine.

Tablica 8: analiza najvećih 10 banaka iz 2010. godine kroz promjenu njihove aktive i ranga na ljestvici do 2015.godine

Rank	Bank	Country	US$b2010	R(2011)	US$b2011	R(2012)	US$b2012	R(2013)	US$b2013	R(2014)	US$b2014	R(2015)	US$b2015
1	BNP Paribas	France	2,674.6	4	2,545.34	6	2,527.22	4	2,486.002	6	2,526.98	1	2,180.45
2	Deutsche Bank	Germany	2,551.3	1	2,802.71	3	2,665.40	10	2,225.353	12	2,078.13	5	1,781.29
3	HSBC Holdings	UK	2,454.7	3	2,555.58	2	2,692.54	2	2,671.318	3	2,634.14	6	2,409.66
4	Barclays PLC	UK	2,325.7	8	2,430.74	8	2,401.81	11	2,164.600	10	2,114.13	7	1,659.77
5	Royal Bank of Scotland Gr	UK	2,267.9	9	2,342.66	14	2,114.90	17	1,695.497	17	1,635.93	8	1,208.37
6	Bank of America	US	2,264.9	11	2,129.05	12	2,209.97	12	2,102.273	11	2,104.53	9	2,144.32
7	Mitsubishi UFJ Financial G	Japan	2,158.5	2	2,741.52	5	2,594.82	5	2,462.898	8	2,337.04	11	2,455.60
8	JPMorgan Chase	US	2,117.6	10	2,265.79	9	2,359.14	6	2,415.689	5	2,573.13	13	2,351.70
9	Credit Agricole SA	France	2,133.0	7	2,434.24	7	2,441.18	8	2,356.446	9	2,143.88	16	1,857.57
10	Industrial & Commercial B	China	2,040.7	6	2,455.59	1	2,811.34	1	3,125.971	1	3,328.48	22	3,426.80

Izvor: http://realbanks.com

Iz tablica je vidljivo da je aktiva europskih banaka u većini zemalja pala u odnosu na 2010 godinu. Tako je npr. ukupan volumen imovine BNP Paribasa u 2010 godini iznosio 2,674.6 US$b te je zauzimao prvo mjesto na ljestvici ,padao je tijekom godina te u 2015.godini iznosi 2,180.45 US$b. Aktiva Deutsche Bank je također pala sa 2,551.3 US$b u 2010 godini s kojom je zauzimao drugo mjesto na ljestvici na 1,781.29 US$b u 2015.godini,te je pao na peto mjesto. HBSC Holdings-u iz UK aktiva pada sa 2,454.7 US$b i trećeg mjesta u 2010.godini na 2,409.66 US$b u 2015.godini i 6 mjesto na rang ljestvici. Ukupan volumen imovine Baryclays PLC banke je u 2010-toj godini iznosio 2,325.7 US$b i 4 mjesto na ljestvici a u 2015.godini 1,659.77 US$b i 7 mjesto na ljestvici. Iz tablica možemo uočiti da su i ostale banke iz Europe kao što su Royal Banks of Scotland Gropu iz UK i Credit Agricole SA također doživjele pad ukupnog volumena imovine u proteklih 5 godina zbog promjene regulatornih uvjeta.Dok su vodeće američke banke Bank of America i JP Morgan Chase doživjele rast ukupnog volumena imovine u proteklih 5 godina ,kao i kineske banke poput Industrial &Commercial Bank of China kojoj je volumen aktive porastao sa 2,040.7 US$b na 3,426.80 US$b,China Construction Bank kojoj je volumen aktive prema tablici 4 i 5 porastao iz 2010-te godine iznosio 1,634.5 US$b, da bi u 2015-toj iznosio 2,831.19 US$b.

Tablica 9: analiza najvećih 10 banaka iz 2010 godine kroz promjenu tržišne kapitalizacije i ranga na ljestvici do 2015. godine(Kina uključena u analizu)

Rank	Bank	Country	($b, 12/2010)	R2011	($b, 8/201	R2012	($b/01/2012)	R2013	US$b, 04/2(	R2014	US$b (12/2014	R2015	US$b (30/9/201
1	Industrial & Commercial B	China	233.37	1	223.40	1	240.95	1	233.6	2	269.70B	2	233.25B
2	China Construction Bank	China	222.25	2	167.10	2	195.85	2	207.6	4	213.18B	4	171.56B
3	HSBC Holdings	UK	180.29	3	150.06	4	150.90	3	202.4	7	181.24B	9	147.85B
4	JP Morgan Chase	US	165.83	5	130.27	6	140.95	5	187.6	3	233.94B	3	225.47B
5	Wells Fargo & Co	US	162.66	7	120.86	3	160.72	4	200.2	1	284.39B	1	263.60B
6	Bank of China	China	139.94	6	122.16	7	128.80	9	130.0	8	177.65B	6	162.11B
7	Citigroup	US	137.41	8	76.04	9	86.67	7	141.8	9	163.93B	8	149.32B
8	Agricultural Bank of China	China	135.01	4	134.91	5	141.73	6	142.9	6	187.34B	7	154.95B
9	Bank of America	US	134.54	13	65.23	12	71.77	8	133.2	5	188.14B	5	163.10B
10	Itau Unibanco	Brazil	97.57	11	70.44	8	88.17	16	77.37	23	71.24B	42	39.04B

Izvor: http://realbanks.com

Tablica 10 : Tržišna kapitalizacija i rangovi najvećih 10 banaka od 2010-2015.godine (Kina nije uključena u prikaz)

Ran	Bank	Country	($b2010)	R2011	($b2011)	R2012	($b2012)	Ranl	US$b, 2013	R2014	US$b (2014)	R20	US$b (2015
1	HSBC Holdings	UK	180.29	1	150.06	2	150.90	1	202.4	3	181.24B	3	147.85B
2	JP Morgan Chase	US	165.83	2	130.27			3	187.6	1	233.94B	1	225.47B
3	Wells Fargo & Co	US	162.66	3	120.86	1	160.72	2	200.2	/	/	/	/
4	Citigroup	US	137.41	/	/	3	86.67	4	141.8	4	163.93B	/	/
5	Bank of America	US	134.54	8	65.23	6	71.77	/	/	2	188.14B	2	163.10B
6	Itau Unibanco	Brazil	97.57	6	70.44	/	/	11	77.37	17	71.24B		
7	Banco Santander	Spain	88.59	5	74.81	8	67.32	12	75.79	6	107.07B	9	75.61B
8	Commonwealth Bank of Au	Australia	80.61	4	75.24	4	82.62	5	122.3	5	112.37B	5	85.24B
9	Mitsubishi UFJ Financial	Japan	76.59	9	63.92	10	64.25	7	96.37	13	78.41B	4	86.29B
10	BNP Paribas	France	76.53	14	57.06	18	54.21	17	68.83	15	73.20B	10	73.70B

Izvor: http://relbanks.com

Iz priloženih tablica može se uočiti kako je promjena regulatornih uvjeta uzrokovala rast financijske moći američkih banaka u posljednjih 5 godina,a pad financijske moći europskih tradicionalnih bankarskih središta.

Npr.Tržišna kapitalizacija banke HSBC Holdings iz Ujedinjenog Kraljevstva je pala sa 180.29 US$b u 2010.godini na 147.85 US$b u 2015.godini a time s 1 mjesta na ljestvici na 3,dok je tržišna kapitalizacija banke JP Morgan Chase iz SAD-a porasla sa 162.66 US$b u 2010.godini na 225.47 US$b, a time i njeno mjesto na rang ljestvici sa 2 mjesta u 2010-oj godini na 1 mjesto u 2015 godini.Tržišna kapitalizacija banke BNP Paribas iz Francuske je pala sa 76.53 US$b na 73.70 US$b , dok je tržišna kapitalizacija američke banke Bank of America porasla sa 134.54 US$b u 2010-oj godini na 163.10 US$b u 2015-oj godini,samim time se na rang ljestvici u 2015-oj godini popela na 2.mjesto sa 5.-og mjesta u 2010-oj godini,itd.

Za analizu prethodnih tablica unutar MS Excela korišten je alat Pivot table. Pivot tablice su alat za kreiranje interaktivnih izvještaja koje pravimo na osnovu opsega strukturiranih tablica i podataka u njima. Kolone iz izvornih tablica se koriste kao dimenzije izvještavanja.

Tablica 11: analiza ukupne imovine pomoću alata Pivot Table

Row Labels	Sum of US$b (2015)	Sum of US$b(2014)	Sum of US$bn(2013)	Sum of US$b(2012)	Sum of ($b)(2011)	Sum of ($b)(2010)
Australia	0,09%	0,07%	0,01%	0,07%	0,06%	0,06%
Austria	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%
Belgium	0,00%	0,00%	0,00%	4,17%	0,03%	0,03%
Brazil	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%	0,01%	0,01%
Canada	0,10%	0,08%	0,01%	0,07%	0,06%	0,06%
Denmark	0,02%	0,02%	0,00%	0,02%	0,01%	0,01%
France	15,46%	21,11%	15,89%	14,12%	18,70%	19,42%
Germany	6,00%	5,69%	6,16%	6,61%	6,18%	8,96%
Italy	0,06%	2,82%	3,23%	3,06%	3,07%	3,15%
Japan	24,66%	19,58%	21,29%	21,09%	19,26%	13,07%
Netherlands	0,06%	0,05%	3,01%	3,83%	4,14%	4,16%
Russia	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Spain	4,93%	4,21%	6,52%	0,02%	4,11%	4,11%
Sweden	0,02%	0,02%	0,00%	0,02%	0,02%	0,02%
Switzerland	0,06%	2,95%	0,00%	5,92%	6,03%	6,28%
UK	21,68%	21,02%	21,94%	21,52%	20,59%	21,62%
US	26,87%	22,38%	21,93%	19,47%	17,73%	19,03%
Grand Total	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**

Tablicu izradila:autorica rada

Prethodna analiza predstavlja pivot analizu ukupnog volumena imovine banaka po državama izražen u postotcima s obzirom na ukupan udio koji pojedine države imaju u totalu aktive svih država po godinama.

Iz priložene analize može se vidjeti kako je udio banaka npr. Njemačke u 2010-oj godini iznosio 8,96% u ukupnoj volumenu svih aktiva banaka država iz prethodnih tablica, a u 2015-oj godini njen udio je pao na 6 %, za banke Francuske u 2010-oj iznosi 19,42% dok je u 2015-oj taj iznos pao na 15,46%, za banke Švicarske u 2010-oj iznosi 6,28% dok je u 2015-oj taj iznos pao na 0,06%.Također je vidljivo kako je udio banaka Amerike,UK,Japana,Australije i Kanade porastao u proteklih 5 godina.

Tablica 12: analiza tržišne kapitalizacije pomoću alata Pivot Table

Country	Sum of ($b,2010)	Sum of ($b, 2011)	Sum of ($b 2012)	Sum of US$b,2013	Sum of US$b (2014)	Sum of US$b (2015)
Australia	10,05%	14,42%	11,78%	13,02%	9,50%	8,32%
Brazil	6,28%	7,69%	6,81%	4,79%	3,64%	2,16%
Canada	10,08%	13,47%	12,27%	9,82%	9,63%	8,49%
Denmark	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,96%
France	5,62%	3,42%	2,43%	3,13%	4,01%	4,41%
Germany	1,86%	2,16%	1,75%	1,50%	1,18%	1,18%
Hong Kong	2,57%	0,00%	2,36%	2,20%	1,92%	2,07%
India	1,52%	0,00%	1,10%	1,89%	2,20%	2,50%
Italy	2,84%	0,00%	1,30%	1,92%	2,40%	2,92%
Japan	6,39%	6,24%	6,44%	6,98%	4,85%	5,89%
Russia	2,90%	3,67%	2,66%	2,30%	0,00%	0,84%
Singapore	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	1,99%	1,68%
Spain	5,11%	7,00%	4,94%	4,17%	4,76%	4,06%
Sweden	1,68%	2,06%	1,50%	1,55%	2,98%	3,08%
Switzerland	4,23%	3,08%	3,73%	3,59%	2,98%	3,50%
UK	12,80%	10,91%	11,33%	12,01%	11,29%	10,96%
US	26,07%	25,87%	29,61%	31,13%	36,68%	37,00%
Grand Total	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**

Tablicu izradila:autorica rada

Prethodna analiza predstavlja pivot analizu tržišne kapitalizacije banaka po državama izražen u postotcima s obzirom na ukupan udio koji pojedine države imaju u totalu tržišne kapitalizacije svih država po godinama.

Iz priložene analize može se vidjeti kako je udio banaka npr. Njemačke u 2010-oj godini iznosio 1,86% u ukupnoj tržišnoj kapitalizciji svih banaka država iz prethodnih tablica, a u 2015-oj godini njen udio je pao na 1,18 %, za banke Francuske u 2010-oj iznosi 5,62% dok je u 2015-oj taj iznos pao na 4,41%, za banke Švicarske u 2010-oj iznosi 4,23% dok je u 2015-oj taj iznos pao na 3,50%, za banke UK u 2010-oj iznosi 12,80% dok je u 2015-oj taj iznos pao na 10,96%,itd.Također je vidljivo kako je udio banaka Amerike porastao u proteklih 5 godina. Tako da udio američkih banaka u 2010-oj godini iznosi 26,07%,a u 2015-oj godini 37%.

Ovom analizom su potvrđene hipoteze:

H1 .... Promjena regulatornih uvjeta uzrokovala je opadanje financijske moći tradicionalnih bankarskih središta.

H2 .... Zahtjevi poreznih autoriteta SAD osnažit će financijski potencijal američkih banaka.

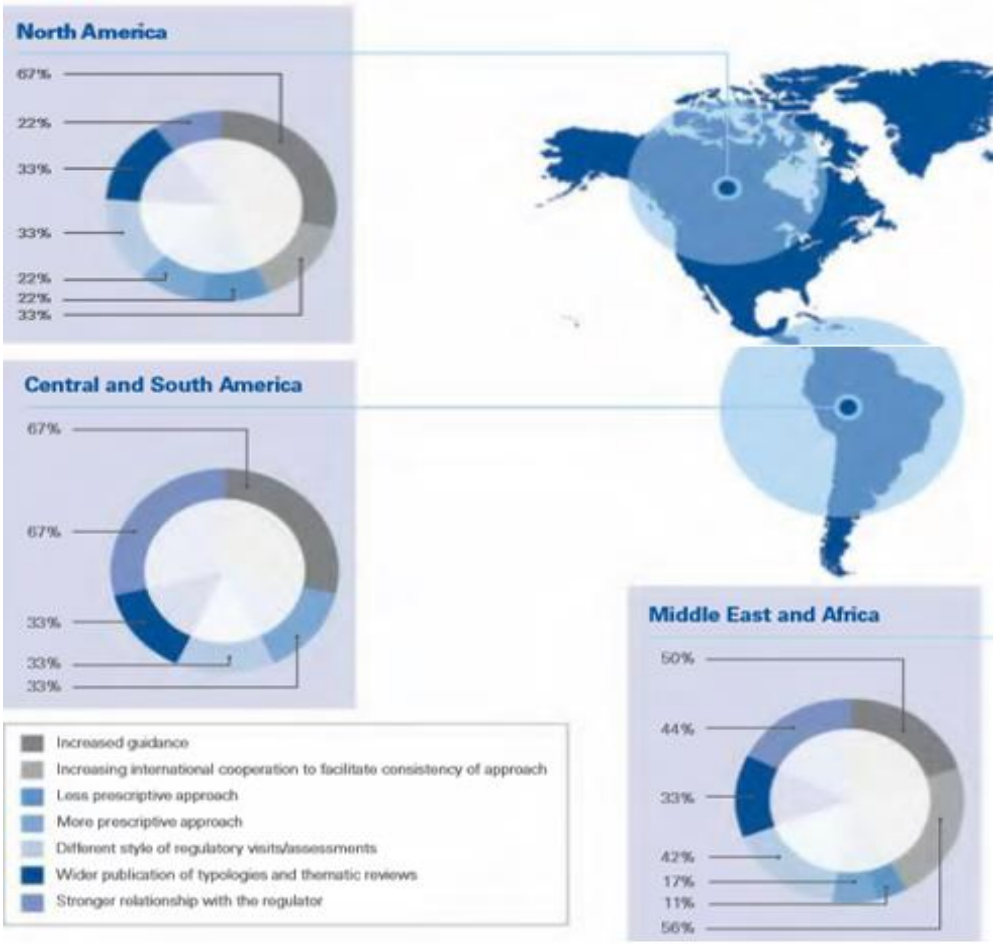
KPMG –rezultati ankete za 2014 godinu po pitanju borbe protiv pranja novca (AML):[76]

Global Anti-Money Laundering Survey 2014 istražuje načine na koje organizacije vrše prevenciju, otkrivanje i odgovaranje na rizike usklađenosti sa procesima sprječavanja procesa pranja novca. KPMG je u studenom 2013. godine pokrenuo online anketu namijenjenu AML i compliance profesionalcima u top 1000 globalnih banaka diljem 40 zemalja(od čega je 317 sudionika dalo odgovor).

Osnovni zaključci do kojih se došlo ovom anketom su sljedeći: u porastu je fokus na viši menadžment, troškovi usklađenosti i dalje su podcjenjeni, zahtijeva se globalni pristup obuci i zapošljavanju, poznavanje kupaca je i dalje u fokusu, politički izložene osobe nastavljaju napuštati izložene organizacije, sankcije za usklađenost pokazuju neznatna poboljšanja ali još uvijek nedovoljna,regulatorni pristup je fragmentiran i nekonzistentan itd.

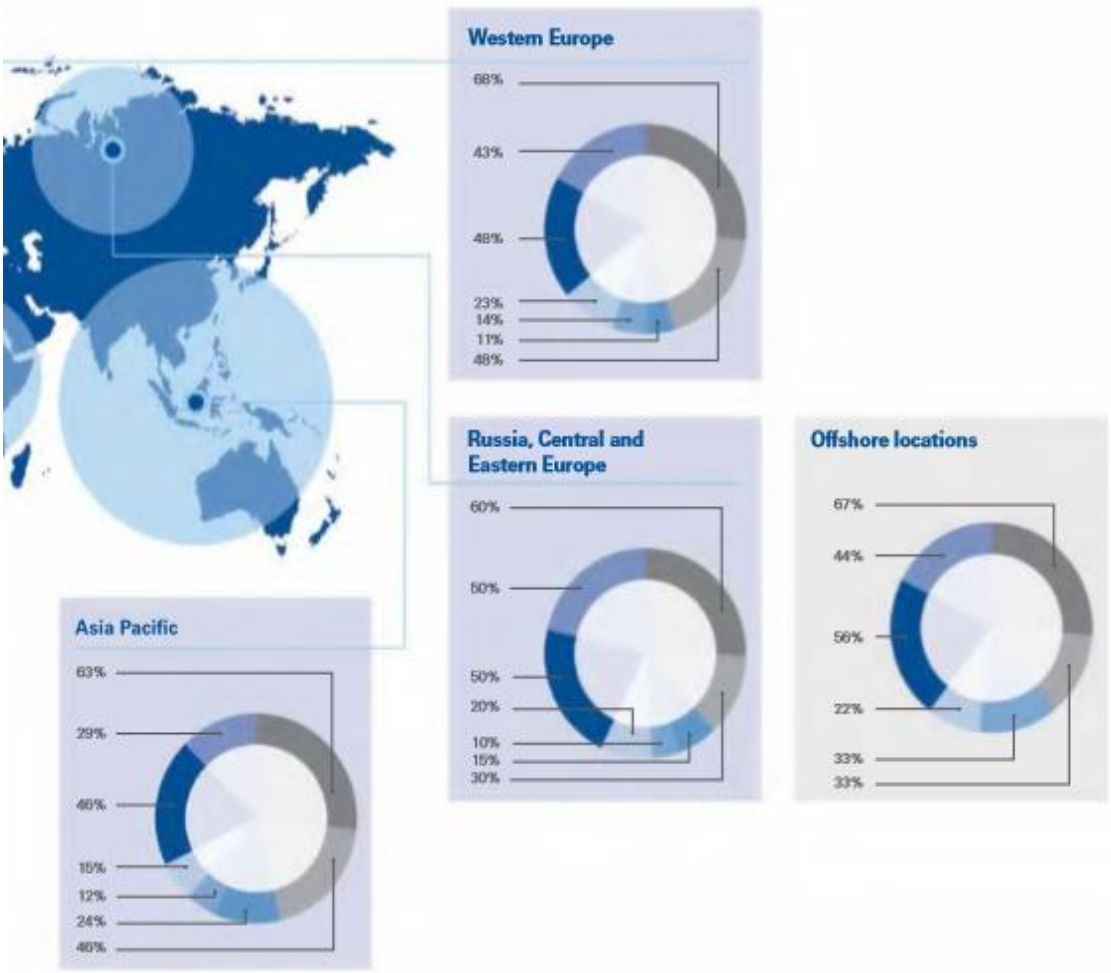
Iako se većina zemalja koje su odgovorile na anketu slažu u tome da su regulatorna razmatranja najveći pokretač iza AML odluka o investiranju,mišljenja o regulatornom pristupu su označena kao ogromne regionalne razlike.

[76] http://kpmg.com/AML

Slika 3: rezultati ankete KPMG-a u kontekstu borbe protiv pranja novca
Izvor: http://kpmg.com/AML

63 % ispitanika je izjavilo da regulatori trebaju pružiti dodane smjernice i 43% ispitanika je indiciralo da bi snažnija veza s regulatorima bila dobrodošla promjena u pristupu. Ispitanici u Zapadnoj Europi i Americi su bili najviše zainteresirani za primanje regulatornih smjernica .

Slika 4: rezultati ankete KPMG-a u kontekstu borbe protiv pranja novca
Izvor: http://kpmg.com/AML

56 % ispitanika u Africi i Bliskom Istoku je izjavilo da bi željeli vidjeti povećanje međunarodne suradnje kako bi se olakšala dosljednost pristupa. 65 % ispitanika je navelo regulatorne posjete AML osoblja kao primarnu brigu i 80 % ispitanika navelo je reakciju da su regulatorni zahtjevi primarni razlog za investicije u određeno područje AML-a.

Financijske institucije trebaju usvojiti pro aktivniji pristup kako bi izbjegle da postanu subjekt regulatornih kazni i sankcija. Viša razina rukovodstva bi trebala biti u potrazi za budućim regulatornim trendovima kako bi se predvidjela budućnost područja regulatornog nadzora.

5.3.Održivost mjera i predviđanje budućih trendova na razini globalnog bankarskog sustava

Na međunarodnoj razini usklađivanje sa regulativom se vrši na osnovu međunarodnih standarda ,dok je na globalnoj razini neophodno uspostaviti znatno veći nivo međunarodne koordinacije u svrhu uspostavljanja jedinstvenog i efikasnog sistema, kao presudnog instrumenta za onemogućavanje i sprečavanje pojave pranja novca u budućem periodu. [77] Kao važan faktor koji olakšava usuglašavanje regulative na globalnoj razini ističe se transparentna razmjena podataka o pranju novca između zemalja.

Preporuke FATF-a se široko slijede, unatoč ne imanju pravne snage i učinka, jer označen kao "non-compliant 'od strane FATF-a može imati negativan utjecaj na profil rizičnosti, kreditni rejting i pristup zemlje međunarodnom bankarskom sustavu.

Zemlje diljem Azije su odgovorile na nedostatke navedene od strane FATF-a na više načina: u Hong Kongu, Komisija za vrijednosne papire(eng. the Securities and Futures Commission) je uvela novi niz smjernica protiv pranja novca i protiv financiranja terorizma ; Vijetnam je donio zakon protiv pranja novca i terorizma; te su u Singapuru, monetarne vlasti Singapura (eng. Monetary Authority of Singapore ,MAS) donijele izmjene i dopune svojih regulatornih smjernica koje se odnose na pranje novca .

Niz financijskih institucija imaju negativan pogled na povećanu pozornost i pojačanje propisa pranja novca u Aziji, što povećava zabrinutost da će ove mjere povećati njihov regulatorni teret i usporiti financijske transakcije na globalnoj razini.

[77] http://www.cimaglobal.com

Na temelju provedenog istraživanja izvode se sljedeća predviđanja i očekivane posljedice uvođenja regulatornih mjera u tradicionalnim bankarskim središtima ,a to su :

- Javljaju se veliki zahtjevi za bankarskih kapitalom,
- otežane mogućnosti dokapitalizacije banaka,
- cijene bankarskih dionica padaju ili stagniraju,
- veliki je pritisak regulatora na rast banaka odnosno sve se čini da se volumeni banke tj. aktiva umanje,
- dolazi do ukidanja bankarskih tajni,
- nadziru se tokovi novca unatoč liberalizaciji toka novca,
- neke bankarske jurisdikcije gube mogućnost tajnosti bankarskih podataka kao što su Linhenštajn i Luksemburg ,
- SAD nameće politiku kontrole američkih rezidenata.

Kao posljedica desit će se mobilizacija aktiva prema realnom sektoru ,umanjenje imobiliziranih aktiva, povlačenje štednje i depozita prema SAD-u, umanjenje relativnog značaja stoljetnih bankarskih središta kao što su Linhenštajn ,Švicarska, Austrija, Monte Carlo, Hong Kong i Singapur.

6. HRVATSKI BANKARSKI SUSTAV U PROCESU PRIMJENE REGULATORNIH MJERA U SPRJEČAVANJU PRANJA NOVCA I FINANCIRANJU TERORIZMA

6.1. Usklađenost s EU direktivama

EU, osim konvencija, donosi direktive koje su za RH izvorište zakona. Direktive su usklađene s preporukama FATF-a, najvažnijega međunarodnog tijela za donošenje standarda glede mjera, postupaka i preporuka za aktivno zalaganje i procjenu sustava sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma. FATF djeluje preko regionalnih tijela, od kojih je jedno MONEYVAL, čiji je član RH. MONEYVAL periodično procjenjuje sustav sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma svojih članica te objavljuje izvješća.[78]

U Republici Hrvatskoj zakonski okvir sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma čini Zakon koji je usklađen s Direktivom Europskog parlamenta i Vijeća 2005/60/ES od 26. listopada 2005. o sprječavanju uporabe financijskog sustava za pranje novca i financiranje terorizma, te pravilnici Ministarstva financija Republike Hrvatske koji su doneseni u skladu sa Zakonom.[79]

Prvi Zakon o sprječavanju pranja novca u Republici Hrvatskoj i Pravilnik o načinu i rokovima obavješćivanja Ureda za sprječavanje pranja novca doneseni su 1997. godine. Zakon i Pravilnik bili su usklađeni s odredbama Prve direktive i 40 preporuka FATF-a. Izmjene i dopune ovoga Zakona usvojene su 2001. i 2003. godine, kada je donesen i novi Pravilnik o provedbi Zakona o sprječavanju pranja novca s ciljem usklađivanja domaćeg zakonodavstva s Drugom direktivom i 40+9 preporuka FATF-a. [80] Usklađivanje s Trećom smjernicom i 40 + 9 revidiranih Preporuka FATF-a obuhvaća područje identifikacije stranke i definiranje stvarnog vlasnika, odnosno dubinsku analizu stranke .Repubilka Hrvatska je 2008.godine donijela novi Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (ZSPNFT) u potpunosti usklađen s odredbama Treće direktive i ostalim relevantnim međunarodnim standardima čime je

[78] http://www.hnb.hr
[79] http://hanfa.hr
[80] Pedić,Ž., Nefinancijski sektor i samostalne profesije u kontekstu sprečavanja pranja novca Zb. Prav. fak. Rij. (1991) v. 31, br. 1, 617-642 (2010),dostupno na: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=81734

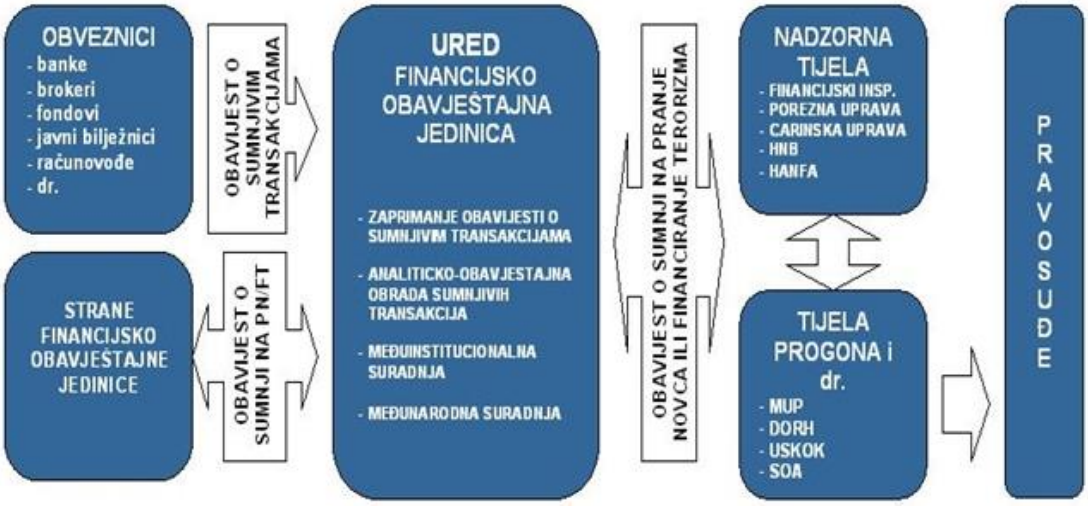
Republika Hrvatska usvojila sustav procjene rizika. Kroz cijelu strukturu ZSPNFT proteže se neophodnost provođenja dubinske analize stranke i procjena rizika kao krucijalna. [81]
Osim sumnjivih transakcija, ZSPNFT prepoznaje složene i neobične transakcije. Za razliku od sumnjivih transakcija koje su zbog samih okolnosti dosegle određeni stupanj sumnje dovoljne za utvrđivanje kaznenog djela, neobičnim se transakcijama smatraju sve one nelogične transakcije kod kojih kazneno djelo još nije utvrđeno. Veliki broj prijavljenih sumnjivih transakcija u svojoj biti predstavlja neobične ili nelogične transakcije .

6.2. Prilagodba hrvatskih banaka novim uvjetima poslovanja

Zakon i međunarodni standardi određuju da sustav sprječavanja pranja novca i financiranje terorizma nije u nadležnosti samo jedne institucije nego je to sustav u kojem su zakonski definirane uloge svakog sudionika i njihova međusobna interakcija i suradnja,a koji uključuje sljedeća tijela: Tijela prevencije ,Tijela nadzora, Ured za sprječavanje pranja novca ,Tijela kaznenog progona, Pravosuđe.

Ured, kao središnja nacionalna jedinica za prikupljanje od banaka i drugih obveznika, informacija o transakcijama koje su povezane sa financiranjem terorizma, analizira zaprimljene transakcije u svrhu utvrđivanja sumnje na financiranje terorizma i obavješćuje nadležna tijela o slučajevima sa sumnjom na financiranje terorizma.
Ured je, dakle, posredničko tijelo, s jedne strane, između financijskog i nefinancijskog sektora (banaka i dr.), koji Uredu prijavljuju sumnjive transakcije, i tijela za provedbu zakona i kaznenog progona, kako je prikazano slijedećoj shemi:

[81] Cindori, S., 2013. "Money laundering: correlation between risk assessment and suspicious transactions". Financial Theory and Practice, 37 (2), 181-206. http://www.fintp.hr/upload/files/ftp/2013/2/cindori.pdf

Slika 5. Sustav sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma u RH
Izvor: http://www.mfin.hr/hr/sprjecavanje-pranja-novca

Banke su kao ključni element preventivnog sustava obvezne Zakonom obavješćivati Ured[82] o:

- sumnjivim (gotovinskim i negotovinskim) transakcijama kada banke utvrde sumnju na pranje novca i financiranje terorizma bez obzira na visinu transakcije
- banke su o sumnjivoj transakciji dužne Ured obavijestiti prije izvršenja sumnjive transakcije i obvezni su navesti razloge za sumnju na pranje novca i financiranja terorizma.

[82] Ured je središnje nacionalno tijelo za prikupljanje, analizu i dostavljanje nadležnim tijelima slučajeva sa sumnjom na pranje novca i financiranje terorizma

Uloga HNB-a :[83]

HNB nadzire provedbu mjera sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma u bankama, stambenim štedionicama, kreditnim unijama i društvima za izdavanje elektroničkog novca. Za te obveznike donosi smjernice, slijedom nadzora izriče preporuke za poboljšanje sustava i organizira edukacije za obveznike koje nadzire te sudjeluje u izradi nacrta propisa iz ovog područja. S domaćim i inozemnim nadzornim tijelima ima sklopljene sporazume ili memorandume o razumijevanju, suradnji i razmjeni informacija. Preko Međuinstitucionalne radne skupine za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma i njezinih podskupina surađuje s drugim tijelima sustava. Odbor SPNFT-a koordinativno je interno tijelo HNB-a. Aktivan je u edukaciji obveznika koje HNB nadzire u suradnji s HGK-om ili HUB-om.U koordinaciji Ministarstva vanjskih i europskih poslova članovi Odbora sudjeluju u radu Nacionalnog povjerenstva za prevenciju i suzbijanje terorizma te u Stalnoj koordinacijskoj skupini za praćenje provedbe međunarodnih mjera ograničavanja te praćenje i koordinaciju primjene mjera ograničavanja.

[83] www.hnb.hr

7. ZAKLJUČAK

Povod uvođenja regulatornih mjera u bankarski sustav bila je posljednja financijska kriza,te stavljanje liberalizacije transfera kapitala banaka pod nadzor. Pojedine jurisdikcije su nastojale uskladiti nadzor pranja novca i financiranja terorizma kojemu je pridonjela kriza u posljednjih 10 godina. Tad su nastale nove institucije i akti kontrole na razini SAD-a, EU i ostalih tržišta. Empirijskom analizom je dokazana hipoteza H1 o tome kako je promjena regulatornih uvjeta uzrokovala opadanje financijske moći tradicionalnih bankarskih središta .Iz analize je vidljivo da je aktiva i tržišna kapitalizacija europskih banaka kao što su BNP Paribas, Deutsche Bank, HBSC Holdings,Baryclays PLC,Credit Suisse Group i banaka ostalim zemljama u relativnom postotku pala u 2015.godini u odnosu na 2010. godinu. Dok su vodeće američke banke poput Bank of America,Wells Fargo &Co i JP Morgan Chase doživjele rast ukupnog volumena imovine i tržišne kapitalizacije u proteklih 5 godina . Ovim rezultatima se potvrdila i hipoteza H2 o tome da će zahtjevi poreznih autoriteta SAD-a osnažiti financijski potencijal američkih banaka. Regulacija offshore bankarstva je u porastu. Od banaka se općenito zahtijeva održavanje adekvatnosti kapitala u skladu s međunarodnim standardima. Teorijskim spoznajama prihvaća se i hipoteza H3 da će regulatorne mjere utjecat će na tezauiranje novca te njegovu alokaciju prema drugim vrstama imovine .Kao očekivane geopolitičke posljedice uvođenja regulatornih mjera u tradicionalnim bankarskim središtima na temelju provedenog istraživanja mogu se navesti : veliki zahtjevi za bankarskih kapitalom, otežane mogućnosti dokapitalizacije banaka, cijene bankarskih dionica padaju ili stagniraju, veliki je pritisak regulatora na rast banaka, dolazi do ukidanja bankarskih tajni, nadziru se tokovi novca unatoč liberalizaciji toka novca, SAD nameće politiku kontrole američkih rezidenata. Kao posljedica desit će se mobilizacija aktiva prema realnom sektoru, umanjenje imobiliziranih aktiva, povlačenje štednje i depozita prema SAD-u, umanjenje relativnog značaja stoljetnih bankarskih središta kao što su Linhenštajn ,Švicarska, Austrija, Monte Carlo, Hong Kong i Singapur. Offshore će uvijek postojati jer tim zonama nije cilj utaja poreza već one doprinose mobilizaciji kapitala, njihova pravna struktura pomaže u vođenju poslovanja ,skrivanju identiteta ,itd.

SAŽETAK

U radu su prikazane najznačajnije regulatorne mjere i akti za sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma te njihov utjecaj na restrukturiranje globalne mape bankarskih središta , na stabilnost bankarskih sustava i političku prevlast prvenstveno u SAD-u i EU. Empirijskim analizama su se pokušale utvrditi relativne i apsolutne brojke opranog novca. Empirijskom analizom je dokazana hipoteza H1 o tome kako je promjena regulatornih uvjeta uzrokovala opadanje financijske moći tradicionalnih bankarskih središta .Iz analize je vidljivo da je aktiva i tržišna kapitalizacija europskih banaka kao što su BNP Paribas, Deutsche Bank, HBSC Holdings,Baryclays PLC,Credit Suisse Group i banaka u ostalim zemljama pala u 2015.godini u odnosu na 2010. godinu. Dok su vodeće američke banke poput Bank of America,Wells Fargo &Co i JP Morgan Chase doživjele rast ukupnog volumena imovine i tržišne kapitalizacije u proteklih 5 godina . Ovim rezultatima se potvrdila i hipoteza H2 o tome da će zahtjevi poreznih autoriteta SAD-a osnažiti financijski potencijal američkih banaka. Regulacija offshore bankarstva je u porastu. Od banaka se općenito zahtijeva održavanje adekvatnosti kapitala u skladu s međunarodnim standardima. Teorijskim spoznajama prihvatila se i hipoteza H3 da će regulatorne mjere utjecat na tezauiranje novca te njegovu alokaciju prema drugim vrstama imovine.

SUMMARY

The paper presents the most significant regulatory measures and regulations to prevent money laundering and terrorist financing and their impact on the restructuring of the global banking center, the stability of the banking system and political power primarily in the US and the EU. Empirical analyzes have attempted to determine the relative and absolute numbers of laundered money. Empirical analysis has proved the hypothesis H1 of how changes in regulatory conditions caused a decline in the financial power of the traditional banking center . Analysis shows that the total assets and market capitalization of European banks such as BNP Paribas, Deutsche Bank, HBSC Holdings, Baryclays PLC, Credit Suisse Group and banks in other countries fell in 2015 compared to 2010. While leading US banks such as Bank of America, Wells Fargo & Co. and JP Morgan Chase soared total volume of assets and market capitalization over the past five years. These results confirm the hypothesis H2 that requirements of tax authorities of the United States will strengthen the financial potential of US banks. Regulation of offshore banking is on the rise. Banks are generally required to maintain capital adequacy in line with international standards. Theoretical knowledge accepted the hypothesis H3 that regulatory measures have an impact on withdrawal money and its allocation to other asset classes.

SLIKE /TABLICE

Popis slika :

Slika 1. Prikaz nacionalnih regulatornih tijela i nadzornih agencija u bankarskom sustavu u Americi,UK,UAE prema BIS-u
Slika 2. Okvir EU-a za superviziju

Slika 3. rezultati ankete KPMG-a u kontekstu borbe protiv pranja novca

Slika 4. rezultati ankete KPMG-a u kontekstu borbe protiv pranja novca

Slika 5. Sustav sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma u RH

Popis tablica:

Tablica 1. države,teritoriji,i jurisdikcije s Offshore financijskim centrima
Tablica 2. Prikaz najvećih 50 banaka prema tržišnoj kapitalizaciji od 2010-2015 u US$ b
Tablica 3. Prikaz najvećih 47 banaka prema ukupnom volumenu imovine od 2010-2015 u US$ b
Tablica 4. Najvećih 45 banaka prema ukupnoj imovini i njihovim rangovima od 2010-2015 godine u US$b. (Kina uključena u prikaz)
Tablica 5. Najvećih 45 banaka prema ukupnoj imovini i njihovim rangovima od 2010-2015 godine u US$b. (Kina uključena u prikaz)
Tablica 6. Najvećih 50 banaka prema tržišnoj kapitalizaciji i njihovim rangovima od 2010-2015 godine u US$b. (Kina uključena u prikaz)
Tablica 7.Najvećih 50 banaka prema tržišnoj kapitalizaciji i njihovim rangovima od 2010-2015 godine u US$b. (Kina uključena u prikaz)
Tablica 8. analiza najvećih 10 banaka iz 2010. godine kroz promjenu njihove aktive i ranga na ljestvici do 2015.godine
Tablica 9. analiza najvećih 10 banaka iz 2010 godine kroz promjenu tržišne kapitalizacije i ranga na ljestvici do 2015. godine(Kina uključena u analizu)
Tablica 10 . Tržišna kapitalizacija i rangovi najvećih10 banaka od 2010-2015.godine (Kina nije uključena u prikaz)
Tablica 11: analiza ukupne imovine pomoću alata Pivot Table
Tablica 12: analiza tržišne kapitalizacije pomoću alata Pivot Table

LITERATURA

1. Arifović,M.,(2014), Porezne utaje kao predikatno djelo pranja novca i efikasnost njihovog procesuiranja, Porezna uprava Federacije BiH, dostupno na: https://www.revicon.info/dokumenti/fOJNICA%2014/POREZNE%20UTAJE%20KAO%20PREDIKATNO%20DJELO%20PRANJA%20NOVCA%20I%20EFIKASNOST%20NJIHOVOG%20PROCESUIRANJA%20.pdf
2. Berger, Michael A. (2013) "Not So Safe Haven: Reducing Tax Evasion by Regulation Correspondent Banks Operating in the United States,"Journal of International Business and Law: Vol. 12: Iss. 1, Article 5. Dostupno na: http://scholarlycommons.law.hofstra.edu/jibl/vol12/iss1/5
3. Blečić ,S., Aktualnosti u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma (Promjena međunarodnog regulatornog okvira) ,dostupno na :http://www.agenti.hr/sadrzaj/info-agent/strukovni-forumi/forum-23/23-forum-Aktualnosti_ZSPNFT-Promjena_medunarodnog_regulatornog_okvira.pdf
4. Bolta **,**D.,(2011), Sprječavanje financiranja terorizma, Ured za sprječavanje pranja novca, Ministarstvo financija, Zagreb, Hrvatska, Vol.19 No.4 ,dostupno na: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=118090
5. Cindori, S., (2010), Sustav sprječavanja pranja novca. Zagreb: Pravni fakultet
6. Cindori. S. Sustav sprječavanja pranja novca. // Financijska teorija i praksa. 31, 1(2007), str.55-72.,dostupno na:http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=18861
7. Cindori, S. (2009). *Improvement of the Croatian anti-money laundering system and its adjustment to the international standards* (Doctoral dissertation, Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu),dostupno na: http://bib.irb.hr/prikazi-rad?rad=419791
8. Čukić,U.,(2014), Pranje novca i compliance funkcija-master rad, Univerzitet Singidunum u Beogradu, Beograd
9. Gold,M.,Levi,M.,(1994), Money-laundering in the UK: An appraisal of suspicion-based reporting**,** The Police foundation/University of Wales college of Cardiff, London
10. Katušić – Jergović, S. (2007). Pranje novca (pojam, karakteristike, pravna regulativa i praktični problemi). Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu 14(2). str. 619-642., dostupno na: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id clanak jezik=132256

11. Karaj,M.,Jozić,M.,(2014),Sociološki aspekti pranja novca –novi izazovi u računovodstvu i reviziji -Seminarski rad iz kolegija Revizija financijskih institucija , Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku ,Ekonomski fakultet u Osijeku
12. Kulenović,Z.,Slišković,M., Metodologija znanstvenog istraživačkog rada,Pomorski fakultet u Splitu,Sveučilište u Splitu,dostupno na: http://www.pfst.unist.hr/uploads/MZIR-Prilog_Predavanju4.pdf
13. Kučević, S. KRIVIČNOPRAVNI ASPEKT PRANJA NOVCA, dostupno na: http://pt.uninp.edu.rs/wp-content/uploads/2014/01/KRIVICNOPRAVNI-ASPEKT-PRANJA-NOVCA.pdf
14. Lončar ,J.,(2015), UTJECAJ PRIMJENE BASELA III NA BANKARSKI SEKTOR , Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku ,Ekonomski fakultet u Osijeku ,Osijek
15. Miletić, I., (2008), Nadzor banaka i stabilnost bankarskog sustava**,**Ekonomska istraživanja, Vol.21 No.3 Rujan 2008.,dostupno na: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=59995
16. Mihaljević **,**D**.,**Položaj i uloga offshore financijskih centara u financijskoj globalizaciji, Ekonomska misao i praksa, Vol. No. 2 , 2012,dostupno na: http://hrcak.srce.hr/search/?q=pranje+novca
17. Pedić,Ž., Nefinancijski sektor i samostalne profesije u kontekstu sprečavanja pranja novca Zb. Prav. fak. Rij. (1991) v. 31, br. 1, 617-642 (2010),dostupno na: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=81734
18. Rak,M.,(2015),Rizici terorizma-završni rad,Veleučilište u Šibeniku, Šibenik
19. Raković, M. D. (2009). Pranje novca: Kako ga iskorijeniti?. *Tranzicija*, *10*(21-22), 169-180.,dostupno na: http://hrcak.srce.hr/35365
20. Republika Hrvatska Ministrstvo Financija, Ured za sprječavanje pranja novca (financijsko-obavještajna jedinica) ,Tipologije pranja novca (primjeri iz tuzemne i inozemne prakse) , Zagreb, 2011
21. Sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma. // Hrvatska narodna banka, dostupno na: http://www.hnb.hr/novcan/pranje_novca_terorizam/h-pranje-novca-terorizam.htm
22. Svedrović, M. (2005). Bankarska tajna i njezina normativna ograničenja prema ZUSKOK-u. *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, *12*(2), 573-596
23. Smjernice za provođenje Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma za obveznike u nadležnosti Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga,dostupno na:http://www.hanfa.hr/getfile/39348/SMJERNICE%20ZA%20PROVODENJE%20ZAK

ONA%20O%20SPRJECAVANJU%20PRANJA%20NOVCA%20I%20FINANCIRANJA%20TERORIZMA.pdf

24. Tadić,D.,(2008), Pranje novca i financijski kriminal-interni seminar,Sarajevo,dostupno na: http://marivo9.blogspot.hr/2010/02/velike-pljacke-u-hrvatskoj-drago-tadic.html
25. Vidaković A.,(2014), Sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma-seminarski rad , Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku ,Ekonomski fakultet u Osijeku ,Osijek
26. Vrtarić, H., (2015), Sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma- seminarski rad, Ekonomski fakultet u Osijeku, Osijek, dostupno na: http://www.efos.unios.hr/revizija-financijskih-institucija/wp-content/uploads/sites/115/2013/04/Vrtari%C4%87.pdf
27. Vujčić,B.,(2015),Smjernice za provođenje Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma za kreditne institucije, kreditne unije i institucije za elektronički novac ,Zagreb
28. Weiss,M.,(2005),Terrorist Financing: U.S. Agency Efforts and Inter-Agency Coordination, Congressional Research Service ,The Library of Congress

Ostali online izvori i članci:

1. http://www.altermainstreaminfo.com.hr
2. http://www.bis.org
3. http://bankersacademy.com
4. Business ethics and anti-corruption, Asia Pacific insights Financial ,NORTON ROSE FULBRIGHT,September 2015,p.15 ;dostupno na: http://www.nortonrosefulbright.com
5. http://www.cimaglobal.com
6. https://www.coe.int
7. https://www.eba.europa.eu
8. https://www.esma.europa.eu
9. https://files.dlapiper.com/files/Uploads/Documents/FATCA-Alert.pdf
10. https://www.fincen.gov
11. https://www.finma.ch
12. https://www.hnb.hr
13. http://www.imf.org
14. http://kpmg.com/AML
15. http://kuwait.usembassy.gov
16. http://www.mfin.hr
17. http://www.novi-svjetski-poredak.com
18. http://www.offshorekompanije.com
19. http://www.porezna-uprava.hr
20. www.relbanks.com
21. https://www.treasury.gov
22. www.wikipedia.com